Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Ekonomická analýza České spořitelny, a. s.

Ondřej Černý

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ondřej Černý

Podnikání a administrativa

Název práce

Ekonomická analýza České spořitelny, a. s.

Název anglicky

Economic analysis of Ceska sporitelna, Plc.

Cíle práce

V rámci diplomové práce byly stanoveny tři základní cíle. Prvním z nich je identifikace ukazatelů vhodných pro daný typ společnosti. Druhým cílem je vytvoření finanční analýzy České spořitelny, a.s., zhodnocení výsledků jednotlivých ukazatelů finanční analýzy podle ekonomické teorie. V případě potřeby vytvoření doporučení pro zlepšení těchto ukazatelů respektive determinantů působících na dané ukazatele. Posledním cílem diplomové práce je komparace těchto ukazatelů a vybraných položek z rozvahy a výkazu zisku a ztráty s konkurenčním bankovním subjektem a to Komerční bankou, a.s.

Metodika

V práci bude využito metod analýzy a komparace ukazatelů finanční analýzy s konkurenčním bankovním subjektem. Dále bude provedena statistická analýza časových řad.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Finanční analýza, finanční zdraví podniku, finanční stabilita, bankovní sektor

---

Doporučené zdroje informací

Higgins, C. R. 1997. Analýza pro finanční management. Grada Publishing. ISBN: 80-7169-404-5

HINDLS, R. – KAŇOKOVÁ, J. – NOVÁK, I. *Metody statistické analýzy pro ekonomy.* Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-44-1.

Mařík, M. 1997. Finanční analýza a plánování v obchodních podnicích. Vysoká škola ekonomická v Praze. ISBN: 80-7079-487-9

REJNUŠ, O. 2011. Finanční trhy 3. Key Publishing. ISBN: 978-80-7418-128-3

Vochozka, M. 2011. Metody komplexního hodnocení podniku. Grada publishing. ISBN: 978-80-247-3647-1

Ziegler, K., Žalman, L. a kolektiv. 1997. Finanční řízení bank. Serifa. ISBN: 80-902243-1-8

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Mach, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 2. 2016

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 17. 2. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomická analýza České spořitelny, a. s." jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2016 .....

Poděkování

Velmi rád bych poděkoval vedoucímu této diplomové práce panu Ing. Jiřímu Machovi, Ph.D. za cenné rady, čas a vstřícný přístup, který mi během psaní této diplomové práce věnoval. Dále bych rád poděkoval Technické univerzitě v Liberci a České zemědělské univerzitě v Praze za kvalitní vzdělání, neustálé rozšiřování znalostí a povětšinou vstřícný a lidský přístup pedagogů. V neposlední řadě bych rád poděkoval své rodině za podporu při psaní této práce.

Ekonomická analýza České spořitelny, a. s.

Economic analysis of Ceska sporitelna, plc.

Souhrn

Práce se věnuje ekonomické analýze České spořitelny realizované finanční analýzou České spořitelny, ve které jsou zanalyzována vybraná bankovní aktiva, pasiva a položky výkazu zisku a ztráty. Dále byly nadefinovány a vypočítány ukazatele specifické pro bankovní subjekty. Byla provedena komparace výsledků z finanční analýzy mezi Českou spořitelnou, jejím významným konkurentem Komerční bankou a bankovním sektorem tvořeným největšími bankami na území České republiky. Některé vypočítané ukazatele byly syntetizovány pomocí Spider analýzy. Pomocí analýzy konkurence v odvětví bylo zhodnoceno celkové postavení České spořitelny v bankovním odvětví.

Klíčová slova: ekonomická analýza, Česká spořitelna, finanční analýza, bankovní sektor.

Summary

This thesis focuses on the economic analysis of Ceska Sporitelna which was realized through a financial analysis, where bank assets, liabilities and parts of income statements were analyzed. Furthermore, bank formulas were defined and counted. Results of the financial analysis were compared with the bank sector which is created by the four biggest banks in the Czech republic and with Komercni banka which is the biggest competitor of Ceska sporitelna. Some of the counted formulas were synthesized in the Spider analysis. Through the Porter's five forces analysis, the position of Ceska sporitelna in the bank sector was evaluated.

Keywords: economic analysis, Ceska sporitelna, financial analysis, bank sector.

Obsah

1. Úvod 11

2. Cíl práce 12

3. Literární rešerše 13

3. 1 Finanční analýza 13

3.2 Charakteristika finanční analýzy 13

3.2.1 Fundamentální analýza podniku 14

3.2.2 Technická analýza podniku 14

3.2.3 Horizontální analýza 15

3.2.4 Vertikální analýza 16

3.3 Uživatelé finanční analýzy 16

3.3.1 Manažeři 16

3.3.2 Investoři 17

3.3.3 Banky a jiní věřitelé 17

3.3.4 Obchodní partneři 17

3.3.5 Státní orgány 18

3.3.6 Zaměstnanci 18

3.4 Zdroje dat pro finanční analýzu 18

3.4.1 Rozvaha 19

3.4.2 Výkaz zisků a ztrát 19

3.4.3 Přehled o peněžních tocích 20

3.4.4 Příloha k účetní závěrce 21

3.4.5 Výroční zpráva 21

3.5 Analýza prostředí 21

3.5.1 Charakteristika nepřímých vlivů vnějšího prostředí 22

3.5.2 Charakteristika přímých vlivů vnějšího prostředí 23
3.5.3 Analýza konkurence v odvětví – Porterův model pěti sil 23
3.6 Specifika finanční analýzy v bankovním sektoru 25
3.7. Bankovní sektor v České republice 25
4. Metodika 26
4.1 Metody elementární analýzy 26
4.1.1 Analýza absolutních dat 26
4.1.2 Analýza rozdílových ukazatelů 26
4.1.3 Analýza poměrových ukazatelů 27
4.1.4 Analýza soustav ukazatelů 27
4.2 Metodika vybraných ukazatelů 27
4.2.1 Poměr úvěrů po splatnosti 90 dnů 28
4.2.2 Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů 28
4.2.3 Náklady na jednoho zaměstnance 29
4.2.4 Zisk na jednoho zaměstnance 29
4.2.5 Meziroční nárůst bilanční sumy 29
4.2.6 Rentabilita průměrných aktiv – ROAA 29
4.2.7 Rentabilita vlastního průměrného kapitálu – ROAE 30
4.2.8 Zisk na akcii 31
4.2.9 Analýza likvidního gapu 31
4.3.1 Kapitálová přiměřenost 32
5. Výsledky 34
5.1 Charakteristika České spořitelny 34
5.1.1 Základní informace 34
5.1.2 Předmět podnikání 34

5.1.3 Úvěrová struktura klientů 35
5.1.4 Základní informace v čase 36
5.2 Charakteristika srovnávaného subjektu 37
5.2.1 Základní informace 37
5.2.2 Předmět podnikání 37
5.2.3 Základní informace v čase 38
5.2.4 Úvěrová struktura klientů 39
5.3 Finanční analýza České spořitelny 40
5.3.1 Rentabilita 40
5.3.2 Kapitálová přiměřenost 44
5.3.3 Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům 46
5.3.4 Zisk na jednoho zaměstnance 48
5.3.5 Náklady na jednoho zaměstnance 50
5.3.6 Zisk na akcii 50
5.3.7 Meziroční nárůst bilanční sumy 51
5.3.8 Pohledávky po splatnosti 90 dnů 53
5.3.9 Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech 54
5. 3. 10 Meziroční vývoj zisku před zdaněním 55
5. 3. 11 Vývoj změn čistých úrokových výnosů 57
5. 3. 12 Vývoj změn čistých výnosů z poplatků a provizí 58
5. 3. 13 Tempo přírůstků derivátů se zápornou reálnou hodnotou 60
5. 3. 14 Tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou 61
5. 3. 15 Saldo finančních derivátů 62
5. 3. 16 Analýza likvidního gapu 64
5. 3. 17 Spider analýza 65

5.4 Analýza konkurence v odvětví – Porterův model pěti sil 66
5.4.1 Ohrožení ze strany substitutů 66
5.4.2 Vyjednávací síla dodavatelů 67
5.4.3 Vyjednávací síla odběratelů 67
5.4.4 Ohrožení ze strany potenciální konkurence 68
5.4.5 Vyhodnocení Porterova modelu pěti sil 69
6. Diskuse a závěr 71
7. Seznam použité literatury a pramenů 78
8. Seznam tabulek, grafů a obrázků 82
9. Přílohy 84

1. Úvod

Bankovní subjekt je finanční instituce charakteristická tím, že poskytuje finanční služby, úvěry, vede účty svým klientům, investuje peněžní prostředky a celkově vzato pracuje s peněžními prostředky. Hlavní specifikum bankovního subjektu je, že disponuje převážně cizími finančními prostředky, které získala od svých klientů. Vzhledem k tomu, že bankovní subjekt pracuje převážně s těmito finančními prostředky, je každý bankovní subjekt v České republice v rámci dvoustupňového bankovnictví kontrolován Českou národní bankou. Finanční zdraví a stabilita bankovního subjektu nezajímá jen Českou národní banku, ale každého, kdo má v daném bankovním subjektu uloženy své peníze anebo má k tomuto subjektu jakýkoliv jiný vztah, např. akcionáři, věřitelé, zaměstnanci, konkurenční bankovní subjekty a další.

Jako vhodná metoda zhodnocení finančního zdraví, ekonomické výkonnosti a pozice v odvětví je považována ekonomická analýza. K naplnění cíle ekonomické analýzy jsou využity ukazatele z finanční analýzy, specifické ukazatele pro bankovní subjekty a analýza vnějšího prostředí a odvětví.

Výsledky finanční analýzy budou pro přehlednost syntetizovány do takzvané spider analýzy.

Ve své diplomové práci se zabývám ekonomickou analýzou České spořitelny, a. s., jež působí na českém bankovním trhu a drží si prvenství v počtu klientů České republiky. Jakožto pobočka Erste Bank a člen Erste Bank Group zaujímá Česká spořitelna významnou roli nejen na českém, ale i evropském bankovním trhu. Českou spořitelnu jsem si vybral z důvodu možnosti vytváření ukazatelů specifických pro banku jako takovou a zároveň pro její dominantní postavení na českém bankovním trhu.

2. Cíl práce

V rámci praktické části mé diplomové práce jsem si stanovil čtyři základní cíle. Prvním z nich je identifikovat vhodné ukazatele jak z elementární finanční analýzy, tak ze škály specifických ukazatelů pro bankovní subjekty, které budou vhodné pro posouzení finančního zdraví České spořitelny. Druhým cílem je vytvoření finanční analýzy České spořitelny a zhodnocení výsledků jednotlivých ukazatelů finanční analýzy. Třetím cílem mé diplomové práce je komparace těchto ukazatelů a některých položek z rozvahy a výkazu zisku a ztráty s konkurenčním bankovním subjektem Komerční bankou, a. s., popřípadě s bankovním sektorem tvořeným čtyřmi největšími bankami působícími na území České republiky. Posledním cílem této diplomové práce je pomocí finanční analýzy a analýzy konkurence v odvětví (Porterův model pěti sil) zhodnotit postavení České spořitelny na trhu velkých bank v České republice.

3. Literární rešerše

3. 1 Finanční analýza

Od doby vzniku peněz jako takových pociťujeme potřebu tvorby finanční analýzy. Úroveň a podoba finanční analýzy však vždy odpovídala době, ve které byla vytvářena. Dnešní finanční analýzu, tak jak ji známe, nemůžeme porovnávat s finanční analýzou středověkých obchodníků, která se omezovala na základní jednoduché výpočty, ale důvod a matematické principy, které nás vedou k jejímu sestavení, jsou stále stejné[1]. Jako základy finanční analýzy můžeme chápat různé rozbory a propočty středověkých obchodníků, avšak za kolébku moderní finanční analýzy považujeme Spojené státy americké, kde bylo ve finanční analýze jak v teoretické, tak v praktické rovině evidováno nejvíc pokroků.

Z anglického jazyka také pochází dnes používaný název finanční analýza (financial analysis). V německy mluvících zemích a v kontinentální Evropě se používal název bilanční analýza (Bilanzanalyse). Na území České republiky se pojem finanční analýza začal používat po II. světové válce, nejvíce však po roce 1989, kdy byla bilanční analýza nahrazena finanční analýzou.

3.2 Charakteristika finanční analýzy

Primárním cílem finanční analýzy je posoudit zdraví a stabilitu daného podniku. Na zdraví a stabilitu podniku můžeme nahlížet jako na schopnost podniku vytvářet efekty pro vlastníky a také jako na schopnost podniku zajistit a udržet svou vlastní existenci[2]

Abychom mohli vytvořit relevantní finanční analýzu, musíme disponovat relevantními finančními, respektive účetními výkazy. Účetnictví jako takové je jakousi výsledkovou kartou podnikání. Zachycuje různé aktivity dané společnosti do souboru objektivních čísel, která poskytují velmi cenné informace pro vytváření ukazatelů finanční analýzy. Kvalitní finanční analýza má svůj hlavní význam nejen pro finanční řízení podniku, ale také pro zaměstnance a majitele podniku, pro věřitele, dodavatele, investory a další[3].

[1] Doucha, R., *Finanční analýza podniku-praktické aplikace*, s. 11-12
[2] Mařík, *M., Finanční analýza a plánování v obchodních podnicích*, s. 16
[3]Higgins, C., *Analýza pro finanční management*, s. 17-24

S nástupem nových technologií a rozvojem statistických, ekonomických a matematických věd se objevilo mnoho metod hodnocení finančního zdraví firmy, které jsou snadno aplikovatelné. Při realizaci finanční analýzy je však důležité brát v zřetel účelnost, nákladovost a spolehlivost dané metody. Finanční analýza by měla odpovídat předem zadanému cíli. Finanční analytik by si měl uvědomovat, že ne pro všechny firmy se hodí stejná soustava ukazatelů, a tudíž je potřeba k finanční analýze přistupovat individuálně a vždy podle předem vytyčených cílů. Interpretace výsledků finanční analýzy by měla vždy reflektovat možná rizika plynoucí ze špatně vypracované finanční analýzy či nepřesných vstupních dat.[4]

V odborné literatuře se rozlišují dva způsoby analýzy hodnotící ekonomické procesy. První z nich je kvalitativní, takzvaná fundamentální analýza. Druhá se nazývá kvantitativní, takzvaná technická analýza.[5]

3.2.1 Fundamentální analýza podniku

Fundamentální analýza podniku se na rozdíl od technické analýzy nezaobírá výpočty různých ukazatelů, ale celkovým komplexním hodnocením podniku jak z vnitřku podniku, tak z vnějšku. Tato analýza je založena na znalostech vzájemných souvislostí mezi daným podnikem, ekonomickým a mimoekonomickým prostředím. V rámci fundamentální analýzy se zpracovává značné množství kvalitativních informací bez použití složité algoritmizace. Jedním z hlavních cílů fundamentální analýzy je rozpoznání prostředí, ve kterém daný podnik působí. Mluvíme o analýze vlivu vnitřního i vnějšího ekonomického prostředí podniku, právě probíhající fáze života podniku a charakteru podnikových cílů.[6]

Metody fundamentální analýzy jsou zpravidla komparativní analýzy zaměřené na verbálním hodnocení. Mezi tyto metody řadíme SWOT analýzu, metodu analýzy portfolia dvou dimenzí, BCG matice, metodu kritických faktorů a další.[7]

3.2.2 Technická analýza podniku

Jestliže o fundamentální analýze mluvíme jako o analýze, která nevyužívá složitou algoritmizaci, matematické a statistické metody, tak technická analýza je pravým opakem.

[4] Sedláček, J., *Finanční analýza podniku*, s. 3
[5] Sedláček, J., *Finanční analýza podniku*, s. 7
[6] Tamtéž
[7] Tamtéž

Technická analýza zpracovává ekonomická data kvantitativně za použití matematických, statistických a dalších algoritmizovaných metod.[8]

Tvorba technické analýzy v sobě zpravidla zahrnuje několik etap. První etapou tvorby technické analýzy je charakteristika prostředí a zdrojů dat, která v sobě zahrnuje výběr vhodných ukazatelů, přípravu a sběr relevantních dat. Druhou etapu můžeme chápat jako výběr metody a základní zpracování. Tato etapa v sobě zahrnuje výpočet ukazatelů a následné hodnocení. Třetí etapou je pokročilé zpracování, které v sobě nese analýzu vývoje daných ukazatelů v čase, jež je vhodná pro posouzení dynamiky ukazatelů. Dále pak kauzální analýzu hodnotící vzájemné vztahy mezi ukazateli (pyramidní rozklady). Poslední etapu můžeme chápat jako určité opatření nebo návrhy na dosažení finálního stavu daných ukazatelů. Tato etapa v sobě zahrnuje návrhy na opatření, jejichž výsledkem by mělo být zlepšení hodnot zkoumaných ukazatelů.

3.2.3 Horizontální analýza

Podstatou horizontální analýzy je analýza trendů. Horizontální analýza monitoruje položky finančních výkazů v čase. Tyto položky jsou následně přepočítány do absolutních změn nebo změn relativních. Porovnání jednotlivých položek zmíněných výkazů je realizováno po řádcích, horizontálně, proto tuto analýzu nazýváme analýzou horizontální. V rámci horizontální analýzy hledáme odpověď na dvě otázky. První z nich je o kolik se změnila daná položka v čase, tedy absolutní změna. Druhá z nich je o kolik procent se změnila daná položka v čase, tedy procentní změna. Tato metoda je zařazena do analýzy absolutních ukazatelů.[9]

Metodika výpočtu horizontální analýzy se skládá ze dvou kroků. Prvním z nich je výpočet meziročního rozdílu dané položky finančního výkazu (absolutní změna). Druhým krokem je vyjádřit tuto absolutní změnu procentem k výchozímu roku.

$$Procentní\ změna = \frac{absolutní\ změna}{hodnota\ t-1} * 100^{10}$$

[8]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 41-46
[9]Vochozka, M., *Metody komplexního hodnocení podniku*, s. 21
[10]*Techniky a metody finanční analýzy*. Http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/techniky-a-metody-financni-analyzy-3384.html

3.2.4 Vertikální analýza

Poněkud propracovanější formou zkoumání je vertikální analýza, která monitoruje procentní strukturu položek v účetních výkazech, kdy jako základnu používáme rozvahový součet, výkony nebo tržby. Vertikální analýza je vhodný nástroj pro meziroční hodnocení či podnikové srovnání.[11]

3.3 Uživatelé finanční analýzy

Kvalitní informace o finanční stabilitě a situaci podniku jsou velmi žádané u mnoha subjektů, které mají k danému sledovanému podniku jakýkoliv vztah.

Každý z těchto subjektů sleduje svůj zájem, ale jedno mají společné; chtějí znát kvalitní informace o daném subjektu proto, aby svůj zájem mohly řídit.[12]

Mezi hlavní uživatele finanční analýzy patří:

- Manažeři
- Investoři
- Banky a jiní věřitelé
- Obchodní partneři
- Státní orgány
- Zaměstnanci a další

3.3.1 Manažeři

Manažeři využívají informace z finanční analýzy pro řízení daného podniku jak operativního, tak dlouhodobého. Znalost finanční situace podniku je pro manažery naprosto klíčová. Na základě této informovanosti totiž rozhodují o získávání finančních zdrojů, zjišťování optimální majetkové struktury, alokaci volných peněžních prostředků, rozdělování disponibilního zisku a pod.[13]

[11]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 146
[12]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 27-32
[13]Tamtéž

3.3.2 Investoři

Investoři jsou velice silně zainteresovaná skupina ve výsledcích finanční analýzy, podmiňují své investiční rozhodnutí právě na základě finanční analýzy. Každý investor, ať se jedná o kapitálově silně vybavené právnické osoby nebo o slaběji kapitálově vybavené fyzické osoby, chce znát finanční situaci a stabilitu daného subjektu. Investoři sledují výsledky finanční analýzy ze dvou hledisek, investičního a kontrolního.[14]

Investiční hledisko slouží pro rozhodnutí o budoucí investici, respektive investičnímu portfoliu podle míry rizika investora, které je ochoten podstoupit, do daného subjektu. Dobrá finanční situace a stabilita subjektu upevňuje investora v názoru, že jeho investice v daném podniku bude úspěšná a málo riziková.[15]

Kontrolní hledisko je důležité pro akcionáře daného subjektu. Chtějí vědět, že management postupuje vhodným způsobem a zajišťuje rozvoj podniku, který přinese zisk. Ve většině případů akcionáři sledují likviditu a stabilitu subjektu, disponibilní zisk, na jehož základě jim budou vypláceny dividendy, a budoucí rozvoj daného subjektu.[16]

3.3.3 Banky a jiní věřitelé

Banky a jiní věřitelé chtějí podrobně znát finanční situaci a stabilitu potenciálního dlužníka, aby se mohli rozhodnout, jestli mu poskytnou úvěr či ne. Banka si prověřuje takzvanou bonitu klienta. Při prověřování bonity klienta banka analyzuje strukturu jeho majetku, finanční zdroje a celkovou stabilitu klienta. V rámci procesu rozhodnutí o přidělení úvěru je bonita jedním z hlavních determinantů rozhodnutí banky o přidělení či nepřidělení úvěru.[17]

3.3.4 Obchodní partneři

Obchodní partneři jsou další skupinou, která je zainteresována do finanční analýzy daného subjektu. Každý racionální obchodní partner chce vědět, jak finančně silný a stabilní jeho obchodní partner je.[18]

[14]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 27-32
[15]Tamtéž
[16]Tamtéž
[17]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 41-46
[18]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 27-32

3.3.5 Státní orgány

Státní orgány se zajímají především o účetně-finanční data z důvodu statistiky, pro kontrolu plnění či neplnění daňových povinností, rozdělování finanční výpomoci (dotace, vládou zaručené úvěry atd.). Zvláště specifický zájem na účetní závěrce bankovních subjektů má Česká národní banka, která sleduje povinné výkaznictví těchto finančních institucí vůči sobě.[19]

3.3.6 Zaměstnanci

Zaměstnanci subjektu mají jasný zájem na prosperitě a finanční stabilitě jejich zaměstnavatele. Čím lepší finanční stabilitu jejich zaměstnavatel má, tím menší je riziko, že se zaměstnavatel dostane do finančních potíží a zaměstnanci přijdou o svá zaměstnání.[20]

3.4 Zdroje dat pro finanční analýzu

Kvalitní data jsou naprostým základem pro kvalitní finanční analýzu. Finanční analýza čerpá velké množství dat z různých informačních zdrojů. Hlavní informační zdroje pro finanční analýzu jsou vnitřní a vnější. Mezi vnitřní zdroje informací řadíme účetní výkazy, informace od manažerů a analytiků podniku a výroční zprávy. Vnější zdroje informací pak představují hlavně roční zprávy emitentů veřejně obchodovatelných cenných papírů, prospekty cenných papírů, burzovní zpravodajství a pod.[21]

Z výše zmíněných je však podstatným informačním zdrojem finanční účetnictví. „*Převážnou většinu údajů pro potřeby finanční analýzy poskytuje finanční účetnictví jako prvotní a často hlavní zdroj ekonomických dat. Účetnictví prostřednictvím základních finančních výkazů tvoří základní datovou bázi. Poskytuje tedy data a informace pro ekonomické rozhodování. Vytěžit z výkazů a dalších zdrojů informací, posoudit finanční zdraví podniku a připravit podklady pro potřebná řídící rozhodnutí je hlavním úkolem finanční analýzy.*“[22]

Každý analytik zpracovávající finanční analýzu z podkladů finančního účetnictví si však musí být vědom, že data mohou obsahovat chyby, neurčitosti i záměrné odchylky a mohou

[19]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 27-32
[20]Tamtéž
[21]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 33
[22]Tamtéž

být zkreslená. De facto můžeme říct, že kvalita finanční analýzy je přímo úměrná kvalitě vstupních dat, respektive dat z finančního účetnictví.[23]

3.4.1 Rozvaha

Jedním z hlavních účetních výkazů sloužících k vyhotovení finanční analýzy je rozvaha. Rozvaha, jak ji vymezuje vyhláška 501/2002 Sb., obsahuje jednotlivé položky aktiv a pasiv. Vyhláška 501/2002 Sb. vymezuje rozdělení aktiv na pokladní hotovost a vklady u centrálních bank, státní bezkupónové dluhopisy a ostatní cenné papíry přijaté centrální bankou, pohledávky za bankami, pohledávky za klienty, dluhové cenné papíry, akcie, podílové listy a ostatní cenné papíry, účasti s podstatným vlivem, účasti s rozhodujícím vlivem, dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek, ostatní aktiva, pohledávky z upsaného základního kapitálu a náklady a příjmy příštích období. Pasiva jsou vymezena vyhláškou 501/2002 Sb. na závazky vůči bankám a družstevním záložnám, závazky vůči klientům a členům družstevních záložen, závazky z dluhových cenných papírů, ostatní pasiva, výnosy a výdaje příštích období, rezervy, podřízené závazky, základní kapitál, emisní ážio, rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku, kapitálové fondy, oceňovací rozdíly, nerozdělený zisk/neuhrazená ztráta z předchozích období a zisk nebo ztráta za účetní období. Rozvaha bývá zpravidla sestavována k rozvahovému dni, respektive dni, ke kterému jsou sestavovány účetní výkazy. Rozvahový den bývá zpravidla poslední den roku, ale může tomu být i jinak. Rozvaha sestavená k rozvahovému dni obsahuje statické informace o hodnotě majetku, zdrojů financování majetku a zisku daného podniku za dané účetní období, respektive hospodářský rok.[24]

3.4.2 Výkaz zisků a ztrát

Dalším z důležitých výkazů sloužících k vyhotovení finanční analýzy je výkaz zisků a ztrát. Výkaz zisků a ztrát můžeme definovat jako přehled nákladů, výnosů a výsledku hospodaření za určité časové období. Zpravidla tím časovým obdobím bývá hospodářský rok, ale může to být i období kratší. Tento účetní výkaz se spolu s rozvahou a přílohou sestavuje pravidelně k rozvahovému dni v rámci účetní závěrky. Jelikož ve výkazu zisků a ztrát nalézáme informace o nákladech a výnosech, stává se tento výkaz velice důležitý pro zhodnocení firemní ziskovosti.[25] „*Ve struktuře výkazů zisku a ztráty je možno nalézt několik*

[23]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 33
[24]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 22
[25]Higgins, C., *Analýza pro finanční management*, s. 23

stupňů výsledků hospodaření. Jednotlivé výsledky hospodaření se od sebe liší tím, jaké náklady a výnosy do jejich struktury vstupují".[26] Výkaz zisků a ztrát je podle vyhlášky 501/2002 Sb. rozdělen na zisk nebo ztrátu z běžné činnosti před zdaněním, mimořádný zisk nebo ztrátu před zdaněním a zisk nebo ztrátu za účetní období po zdanění. [27]

3.4.3 Přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích neboli cash flow je výkaz, ze kterého získává management informace o likviditě a platební schopnosti podniku. Podnik, který vykazuje vysoké zisky, nemusí vždy vlastnit finanční prostředky v dostatečné míře. Tento fakt je zapříčiněn časovým nesouladem mezi výnosy a příjmy. Management každého podniku by měl klást velký důraz na peněžní toky podniku, protože zdánlivě silná společnost oplývající velkými zisky může mít problémy s likviditou a nacházet se v druhotné platební neschopnosti. Druhotná platební neschopnost je typický příklad špatného řízení peněžních toků podniku. Podnik mající hodně pohledávek může v případě potřeby postoupit tyto pohledávky třetí osobě, která se v dané činnosti vymáhání pohledávek specializuje a tím zlepšit svou likviditu.[28]

Vyhláška 501/2002 Sb. neuvádí povinnost vytvářet v rámci účetní závěrky přehled o peněžních tocích, ale zpravidla jej účetní jednotky vytváří, protože banky mají povinnosti auditu a auditorské společnosti tento výkaz zpravidla vyžadují.

Přehled o finančních tocích je rozdělen do tří částí. První část je cash flow z provozní činnosti, kde se sledují peněžní toky, respektive příjmy a výdaje z provozní činnosti podniku. V druhé části se sledují příjmy a výdaje z investiční činnosti. Poslední částí jsou pak finanční činnosti. Tvorba přehledu o peněžních tocích může být realizována přímou metodou, kdy se jednotlivé výdaje odčítají od příjmů, nebo metodou nepřímou, kde se transformuje výsledek hospodaření. Tvorba přehledu o peněžních tocích nepřímou metodou je v praxi častěji používána.[29]

[26]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 31
[27] Vyhláška 501/2002 Sb. Http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-501-2002-sb-3442
[28]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 46
[29]Tamtéž

3.4.4 Příloha k účetní závěrce

Příloha k účetní závěrce je povinný výkaz v rámci účetní závěrky podle vyhlášky 501/2002 Sb. Přílohu můžeme chápat jako výkaz s rozšiřujícími informacemi o výkazu rozvaha a výkazu zisků a ztrát. V příloze zpravidla najdeme informace o použitých účetních metodách, způsobech oceňování, odpisování a obecných účetních zásadách.[30]

3.4.5 Výroční zpráva

Výroční zpráva, která má povinné náležitosti upravené zákonem o účetnictví 563/1991 Sb. je dalším cenným zdrojem informací k vytvoření finanční analýzy. Výroční zprávu je vhodné prostudovat ještě před zahájením tvorby finanční analýzy, protože obsahuje zprávu představenstva, ve které nalezneme podrobnosti k podnikatelské činnosti, například: vize a strategické cíle, akvizice, majetkovou a kapitálovou strukturu, finanční výsledky, finanční výhled, investiční politiku a další.[31]

3.5 Analýza prostředí

Prostředí bankovního subjektu můžeme vnímat jako soubor všech vlivů, které na něj působí jak z vnitřku podniku, tak z jeho vnějšku. Každý bankovní subjekt je ovlivňován svým prostředím už od počátku svého vzniku. Nutno dodat, že prostředí je pro každý bankovní subjekt velmi individuální a v čase proměnlivé. Schopnost bankovního subjektu rozpoznat své prostředí je pro jeho fungování velmi důležité. Právě zmíněné prostředí daného subjektu totiž poskytuje zdroje podniku, odvádí z podniku jeho výstupy a tím generuje budoucí zisk.

Analýza prostředí je rozdělena do dvou částí. První z nich je analýza vnitřního prostředí, která je realizována prostřednictvím finanční analýzy. Druhá část je analýza vnějšího prostředí. Vnější prostředí lze chápat jako přímé a nepřímé v závislosti působení na daný subjekt. V rámci analýzy vnějšího prostředí bude vytvořena analýza konkurenčního prostředí (Porterův model pěti sil).

[30]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 47
[31]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku,* s. 50

3.5.1 Charakteristika nepřímých vlivů vnějšího prostředí

Mezi nepřímé faktory vnějšího prostředí řadíme faktory technologické, ekonomické, politické, legislativní, kulturní a sociální. Tyto faktory můžeme chápat jako takzvané determinanty klimatu, ve kterém organizace funguje.[32]

3.5.1.1 Politické a legislativní faktory

Tento faktor je chápán jako faktor omezující. Mezi hlavními entitami, vytvářejícími tlak na bankovní subjekty ve snaze regulovat jejich chování, jsou nátlakové skupiny, stát a vládní agentury a Česká národní banka. Tento faktor je důležitý z hlediska podpory konkurenčního prostředí a zajišťuje rovné podmínky na trhu zboží a služeb. Dalším důvodem pro regulaci ze strany státu je ochrana spotřebitele před nekalými a bezohlednými obchodními praktikami. V neposlední řadě je regulace ze strany státu ochrana zájmů celé společnosti proti neomezenému podnikatelskému chování. Tato ochrana zájmů společnosti je realizována legislativou, která zajišťuje, že podnikatelské subjekty ponesou odpovědnost za sociální náklady své činnosti.[33]

3.5.1.2 Technologické faktory

Technologické faktory mají velmi významný vliv na konkurenceschopnost bankovního subjektu. V dnešní době neustálého technologického pokroku je nutné tyto faktory neustále identifikovat, aby daný bankovní subjekt nezaostával za konkurencí.

3.5.1.3 Ekonomické faktory

Dalšími významnými faktory vnějšího prostředí jsou ekonomické faktory. Mezi nejvýznamnější ekonomické faktory patří vývoj hrubého domácího produktu, fáze hospodářského cyklu, inflace, nezaměstnanost, úrokové sazby a další.

3.5.1.4 Sociální a kulturní faktory

Tyto faktory výrazným způsobem ovlivňují zákazníky bankovních subjektů. Do jisté míry formují jejich postoje a smýšlení. V dnešní době je kladen velký důraz na udržitelný rozvoj společnosti, společenskou zodpovědnost bankovních subjektů a ekologii. Tato fakta by měl každý bankovní subjekt přijímat a brát v potaz při vytváření marketingových nástrojů.

---

[32]Donelly, J. H., Gibson, J. L., Ivancevic, J. M., *Management*, s. 65
[33]Kotler, P., *Moderní marketing*, s. 154

3.5.2 Charakteristika přímých vlivů vnějšího prostředí

Mezi přímé vlivy vnějšího prostředí řadíme ty vlivy, které na organizaci působí přímo z jejího okolí. Mezi tyto vlivy patří především zákazníci, konkurenti, dodavatelé a lidské zdroje.[34]

Tyto přímé vlivy byly zpracovány známým americkým ekonomem Michaelem Porterem, který svou analýzu těchto vlivů pojmenoval Porterova analýza pěti sil.

3.5.3 Analýza konkurence v odvětví – Porterův model pěti sil

Úplně každé odvětví může být popsáno pomocí technických a ekonomických faktorů, které jsou základem konkurenčních sil. Velikost a síla konkurence závisí na vzájemném působení pěti základních sil. Výsledkem působení těchto sil je pak ziskový potenciál odvětví. Mezi tyto síly řadíme potenciální substituty, vyjednávací sílu dodavatelů, vyjednávací sílu odběratelů a ohrožení ze strany nových konkurentů. Za účelem vytvoření Porterova modelu pěti sil je nutné ohodnotit každou ze zmíněných konkurenčních sil. Simultánní působení těchto konkurenčních sil pak definuje specifický druh konkurenčního trhu a tím i zisky, kterých může být dosaženo. *„Aby se podnik s vlivem konkurenčních sil vyrovnal, měl by si na trhu vyhledat takovou pozici a zvolit takový přístup ke konkurenci, který by:*

- *Izoloval podnik co nejvíce od působení konkurenčních sil*
- *Umožnil využít konkurenční síly v daném odvětví ve svůj prospěch*
- *Umožnil podniku usadit se v pevné pozici, ze které může rozehrát hru hned, jak se v odvětví konkurence objeví.“*[35]

Hlavním smyslem analýzy konkurence v odvětví je dosáhnout takové pozice podniku, která je nejméně zranitelná ze strany konkurentů, odběratelů, dodavatelů a potenciálních substitutů. Takovou pozici, která nabízí možnost obrany proti těmto konkurenčním tlakům anebo nabízí možnost jejich využití ve vlastní prospěch.[36]

[34]Donelly, J. H., Gibson, J. L., Ivancevic, J. M., *Management*, s. 57
[35] Hron, J., Tichá, I., *Strategické řízení*, s. 79
[36] Hron, J., Tichá, I., *Strategické řízení*, s. 79-84

3.5.3.1Potenciální substituty

Substitut je statek nebo služba, kterým může spotřebitel nahradit statek nebo službu daného bankovního subjektu a tím uspokojí svou potřebu po daném statku či službě. Čím jednodušší je nahradit daný statek nebo službu jiným statkem nebo službou, tím méně atraktivní dané odvětví je.[37]

3.5.3.2 Ohrožení ze strany nových konkurentů

Významnost ohrožení ze strany nových konkurentů je podmíněna bariérami vstupu do odvětví a reakcí etablovaných podniků na vstup nového konkurenta na trh. Mezi nejpodstatnější bariéry vstupu do odvětví řadíme úspory z rozsahu, kapitálovou náročnost, diferenciace výrobků, nákladové znevýhodnění nesouvisející s velikostí, přístup k distribučním kanálům a vládní politiku.[38]

V rámci reakce etablovaných podniků na vstup nového konkurenta na trh se dá očekávat, že etablované podniky mají dostatečné zdroje, aby mohly odvrátit hrozící vstup nových konkurentů do odvětví. Reakce těchto podniků se může projevit i ve snížení ceny svých produktů nebo služeb ve snaze udržet si svůj tržní podíl.[39]

3.5.3.3 Vyjednávací síla dodavatelů

Vyjednávací síla dodavatelů může být na trhu demonstrována zvyšováním cen dodávaných statků či služeb nebo snížením jejich kvality. Vyjednávací síla dodavatelů je dobrá, pokud jsou dodavatelé koncentrovaní, dodávaný produkt nebo služba je jedinečná, dodávky jejich produktů nebo služeb nejsou vázány na dodávky z jiných odvětví nebo mají možnost vertikální integrace do odvětví, do kterého dodávají své produkty nebo služby.[40]

3.5.3.4 Vyjednávací síla odběratelů

Obdobně jako dodavatelé i odběratelé výrazně ovlivňují ziskovost odvětví svým tlakem na kvalitu produktů nebo služeb a jejich cenu. Vyjednávací síla odběratelů je dobrá, pokud jsou koncentrovaní nebo nakupují ve velkém objemu, nakupovaný produkt nebo služba je standardizovaná či nediferenciovaná, nakupovaný produkt nebo služba je významnou

[37] Hron, J., Tichá, I., *Strategické řízení*, s. 79-84
[38] Hron, J., Tichá, I., *Strategické řízení*, s. 79-84
[39] Tamtéž
[40] Tamtéž

položkou pro odběratele a pokud mají reálnou možnost vertikální integrace do dodavatelského odvětví.[41]

3.6 Specifika finanční analýzy v bankovním sektoru

Hlavní činností banky je přijímání vkladů od ekonomických subjektů a následné přerozdělení těchto vkladů do poskytnutých úvěrů. Zjednodušeně řečeno bankovní subjekty nic nevyrábějí. Nemají sklady ani výrobní stroje, nesledují dobu obratu zásob ani dobu obratu pohledávek. Proto finanční analýza bankovního subjektu obsahuje převážně ukazatele specifické pro bankovní subjekty, jako jsou například podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů, poměr úvěrů po splatnosti 90 dnů či ukazatel kapitálové přiměřenosti. Najdeme však ukazatele společné jak pro bankovní subjekty, tak pro výrobní společnosti. Mezi tyto společné ukazatele zpravidla řadíme ukazatele rentabilita aktiv, rentabilita vlastního kapitálu, zisk na jednoho zaměstnance, náklady na jednoho zaměstnance a další.

3.7. Bankovní sektor v České republice

Bankovní sektor v České republice můžeme definovat jako množinu všech bank a poboček zahraničních bank na území České republiky. Pro potřeby této diplomové práce byl bankovní sektor definován jako souhrn 4 nejsilnějších bank působících na území České republiky.

Díky takto definovanému bankovnímu sektoru zamezíme při komparaci výsledků zkreslení, které by vzniklo při zahrnutí malých bank do výpočtů. Česká národní banka vnímá jako nejsilnější banky Českou spořitelnu, Československou obchodní banku, Komerční banku a UniCredit Bank, pro které platí povinnost tvořit rezervu pro krytí systémového rizika.

[41] Hron, J., Tichá, I., *Strategické řízení*, s. 79-84

4. Metodika

4.1 Metody elementární analýzy

Na základě faktu, že finanční analýza vychází z ukazatelů, které jsou buďto položkou účetních výkazů, nebo byly z těchto položek odvozeny, je velmi důležitým faktorem čas.[42]

Je proto nutné rozdělovat veličiny podle jejich charakteru na stavové a tokové. Dalším důležitým faktem je, že hodnocení výsledků ukazatelů by mělo být v návaznosti na předešlém časovém období, respektive na základě časové řady. Platí totiž přímá úměra mezi velikostí časové řady a kvalitou dat v ní zachycených a přesností výsledků. Čím menší časovou řadu bude analytik mít, tím menší jistotu přesnosti těchto výsledků má. Například v predikci budoucích výsledků a pod.[43]

Podle úmyslu, s jakým analýzu děláme, a podle dat, ze kterých čerpáme, můžeme analýzu rozdělit na:

4.1.1 Analýza absolutních dat

Analýza absolutních dat spočívá ve využití dat přímo z účetních výkazů. Tato data, respektive ukazatele jsou závislé na velikosti podniku, což znemožňuje použití těchto ukazatelů pro komparaci s konkurenčními podniky. Pro komparaci v rámci podniku však slouží velmi dobře.[44]

Na úrovni absolutních ukazatelů můžeme tyto ukazatele rozdělit na tokové a stavové, kdy stavové ukazatele popisují údaje o stavu k danému časovému okamžiku. Tokové ukazatele pak popisují vývoj dané ekonomické skutečnosti za určitou časovou periodu. Příkladem tokových ukazatelů jsou například náklady a výnosy účetní jednotky.[45]

4.1.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Tyto ukazatele vypovídají o likviditě podniku a jsou označovány za fondy finančních prostředků. Patří mezi ně čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čistý peněžně-pohledávkový fond.[46]

---

[42]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 53
[43]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 41
[44] Grünwald, R., *Holečková, J., Finanční analýza a plánování podniku*, s. 55
[45] Tamtéž
[46]Růčková, J., *Finanční analýza*, s. 41-46

4.1.3 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele jsou velice často používané ukazatele pro sestavení finanční analýzy, protože analýza poměrových ukazatelů vychází výhradně z účetních výkazů, které jsou veřejně dostupné. Tyto ukazatele vypočítáme jako poměr jedné položky k položce druhé anebo analogicky ke skupině položek.[47]

4.1.4 Analýza soustav ukazatelů

Analýza soustav ukazatelů, jak již název napovídá, využívá výše zmíněné postupy a vzájemně je kombinuje. Smyslem analýzy soustav ukazatelů je vytvořit model, který zobrazuje vzájemné vazby mezi výše zmíněnými ukazateli. Tento model má pak tři základní funkce. První z nich je vysvětlit vliv změny jednoho nebo více ukazatelů na hospodaření firmy. Druhá je ulehčit a zpřehlednit analýzu dosavadního vývoje podniku a poslední je poskytnout podklady pro výběr rozhodnutí z hlediska firemních či externích cílů.[48]

Tyto soustavy ukazatelů dělíme na:

- **soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů**, které identifikují logické a ekonomické vazby mezi ukazateli jejich rozkladem – pyramidové soustavy.
- **účelové výběry ukazatelů,** jež si kladou za cíl najít takové kombinace ukazatelů, které jsou schopny vhodně diagnostikovat finanční situaci daného podniku. Tyto účelové výběry ukazatelů dále rozlišujeme podle jejich využití na bonitní modely snažící se vyjádřit finanční situaci podniku a bankrotní modely mající za cíl varovat finanční management společnosti před ohrožením finančního zdraví podniku.[49]

4.2 Metodika vybraných ukazatelů

Vzhledem k faktu, že bankovní subjekt je specifický podnikatelský subjekt, nemůže být srovnáván s běžnými výrobními podniky. Proto také ukazatele sledované v rámci finanční analýzy výrobního podniku jsou pro banku nevhodné. V rámci sestavení finanční analýzy

[47] Růčková, J., *Finanční analýza,* s. 41-46
[48] Sedláček, J., *Finanční analýza podniku*, s. 81
[49] Tamtéž

České spořitelny byly vybrány následující ukazatele jako nejvhodnější indikátory finančního zdraví a stability.

4.2.1 Poměr úvěrů po splatnosti 90 dnů

Tento ukazatel je nositelem informace, jaký je podíl úvěrů po splatnosti 90 dnů k celkovým úvěrům. Žádoucí je, aby tento ukazatel vyšel co nejnižší, což znamená, že báze vydaných úvěrů je kvalitní. V opačném případě roste úvěrové riziko a to by v extrémních případech mohlo vést až k druhotné platební neschopnosti banky.

$$Poměr\ úvěrůpo\ splatnosti\ 90\ dnů = \frac{poskytnuté\ úvěry\ po\ splatnosti\ 90\ dnů}{poskytnuté\ úvěry\ celkem}$$

Na základě předpisu číslo 193/1998 Sb. musí provádět bankovní subjekty kategorizaci pohledávek z úvěrů a tvorbu opravných položek k těmto pohledávkám. Pohledávky jsou dle zmíněného předpisu rozděleny na pohledávky standardní, které mohou obsahovat pohledávky po splatnosti maximálně 31 dní. Další kategorií jsou pohledávky sledované, které mohou dle předpisu 193/1998 Sb. obsahovat pohledávky, jež jsou po splatnosti více než 30 dní a méně než 91 dní. Nestandardní pohledávky jakožto další kategorie pohledávek mohou zahrnovat pohledávky po splatnosti více než 90 dní a méně než 181 dní. Předposlední kategorií jsou pohledávky pochybné, které mohou obsahovat pohledávky po splatnosti více než 180 dní a méně než 361 dní. Poslední kategorií pohledávek jsou pohledávky ztrátové, tyto pohledávky jsou zpravidla těžko vymahatelné a bývají odepisovány. Mezi ztrátovými pohledávkami najdeme pohledávky po splatnosti 361 a více dní.[50]

4.2.2 Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů

Tento ukazatel vypovídá o procentuální velikosti vydaných úvěrů, respektive pohledávek za klienty k celkovým vkladům. Tento ukazatel by se neměl pohybovat v rozmezí 100 % a více.

$$Podíl\ poskytnutých\ úvěrů\ k\ celkovým\ aktivům = \frac{poskytnuté\ úvěry\ celkem}{vklady\ klientů\ celkem}$$

[50] Předpis č. 193/1998 Sb. https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-193

4.2.3 Náklady na jednoho zaměstnance

Ukazatel náklady na jednoho zaměstnance vypovídá o průměrných nákladech na jednoho zaměstnance za účetní období.

$$Náklady\ na\ jednoho\ zaměstnance = \frac{náklady\ na\ zaměstnance\ celkem}{zaměstnanci\ celkem}$$

Náklady na zaměstnance celkem obsahují mzdy, sociální zabezpečení a zdravotní pojištění a ostatní náklady na zaměstnance.

4.2.4 Zisk na jednoho zaměstnance

Tento ukazatel vypovídá o přepočteném zisku na jednoho zaměstnance a je vhodný pro komparaci produktivity práce v rámci bankovního sektoru. Čím vyšší tento ukazatel je, tím efektivněji umí banka řídit své procesy a tím produktivnější je.

$$Zisk\ na\ jednoho\ zaměstnance = \frac{zisk\ před\ zdaněním}{zaměstnanci\ celkem}$$

4.2.5 Meziroční nárůst bilanční sumy

Ukazatel meziročního růstu bilanční sumy ukazuje vývoj bilanční sumy v čase a je vhodný pro komparaci bilanční sumy za účetní období jak v rámci jednoho bankovního subjektu, tak více bankovních subjektů v rámci bankovního sektoru.

$$Meziroční\ nárůst\ bilanční\ sumy = \frac{bilanční\ suma\ v\ čase\ t - bilanční\ suma\ v\ čase\ t-1}{bilanční\ suma\ v\ čase\ t-1}$$

4.2.6 Rentabilita průměrných aktiv – ROAA

Ukazatel rentabilita průměrných aktiv poměřuje zisk s celkovými průměrnými aktivy subjektu bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financována. Výkon celkového majetku je určen výdělkem, který představuje zisk před zdaněním a před zaplacením úroků. V rámci tohoto ukazatele se zjišťuje, zda subjekt dokáže efektivně využít svůj majetek. Za dobrou hodnotu tohoto ukazatele je považována hodnota 1 %.

$$Rentabilita\ průměrných\ aktiv = \frac{EBIT}{průměrná\ aktiva}$$

EBIT je zisk před odečtením nákladových úroků a daní.

Tabulka 1: Hodnoty ROA a návratnost aktiv

Hodnota ROA (%)	Návratnost aktiv
<0,75	Slabá
0,75-1,00	Pod standardem
1,00-1,25	Dobrá
1,25-1,75	Velmi dobrá
>1,75	Výborná

Zdroj: Ziegler, K., Žalman, L. a kolektiv. 1997. Finanční řízení bank. S. 35

4.2.7 Rentabilita vlastního průměrného kapitálu – ROAE

Ukazatel ROAE říká, jakým způsobem je zhodnocen průměrný vlastní kapitál subjektu. Tomuto ukazateli rentability je věnována velká pozornost ze strany akcionářů a vlastníků, protože sledují vytvořený zisk jako výdělek z investovaného kapitálu. Rentabilita vlastního kapitálu by měla být vyšší než alternativní investice, do které by investor mohl svůj kapitál investovat. Například pokud by rentabilita vlastního kapitálu byla nižší než výnosnost cenných papírů garantovaných státem (státní dluhopisy, státní pokladniční poukázky aj.), byl by pravděpodobně daný subjekt odsouzen k zániku, protože žádný racionální investor by nevložil svůj kapitál do rizikovější investice, která přináší menší zisk než skoro bezriziková investice do cenných papírů garantovaných státem.[51]

$$Rentabilita\ průměrného\ vlastního\ kapitálu = \frac{EBIT}{průměrný\ vlastní\ kapitál}$$

EBIT je zisk před odečtením nákladových úroků a daní.

[51]Grünwald, R., Holečková, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, s. 78

4.2.8 Zisk na akcii

Ukazatel zisk na akcii vyjadřuje v absolutní hodnotě zisk připadající na jednu akcii. Tento ukazatel de facto vyjadřuje rentabilitu akcie

$$Zisk\ na\ akcii = \frac{výsledek\ \text{hospodaření}}{počet\ vydaných\ akcií}$$

4.2.9 Analýza likvidního gapu

Ke zjištění likvidity bankovních subjektů se často používá takzvaný likvidní gap. V likvidním gapu jsou rozděleny jednotlivé položky bilance do časových pásem podle zbytkové doby splatnosti jednotlivých instrumentů. Tato metoda je vyžadována regulátorem bankovního trhu a všechny banky na trhu musí měsíčně zasílat svoji likvidní pozici České národní bance. V rámci výroční zprávy jsou banky povinny vykazovat informace o stavu likvidních pozic v jednotlivých časových koších. Likvidní gapy jsou rozlišovány na gapy periodické a kumulativní. Periodický likvidní gap znamená likvidní gap za dané časové období. Kumulativním gapem pak rozumíme sumu všech gapů likvidních.

4.2.9.1 Ukazatel likvidního krytí dle nařízení EU 573/2013

S účinností od 1. října 2015 zavádí EU nařízení 575/2013, povinnost vytvářet ukazatel likvidního krytí. Hlavním smyslem ukazatele likvidního krytí je donutit bankovní subjekty držet dostatečný stav vysoce likvidních aktiv, která se skládají z peněz a takových aktiv, jež mohou být přeměněna na peněžní prostředky s malou či žádnou ztrátou na hodnotě. Tato aktiva mají sloužit k pokrytí likvidní potřeby banky v následujících 30 dnech. Opatření si klade za cíl vytvořit takovou zásobu likvidních aktiv, která bude použita při náhlé potřebě likvidity a vydrží bance „přežít“ 30 dní.[52]

$$Ukazatel\ likvidního\ krytí = \frac{vysoce\ likvidní\ aktiva}{celkové\ čisté\ peněžní\ odtoky\ za\ 30\ dní}$$

Celkové čisté peněžní odtoky za 30 dnů se skládají z odtoku hotovosti během 30 kalendářních dnů a přítoku hotovosti během 30 kalendářních dnů. Ovšem odtok je limitován 75 %

[52]Česká národní banka. *Ukazatel likvidního krytí*. Http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/banky_a_zalozny/sdeleni_o_pristupu_cnb_k_implementaci_ukazatele_kryti_likvidity.html

peněžního přítoku. Banky musí držet vysoce likvidní aktiva ve výši alespoň 25 % peněžního odtoku.[53]

4.3.1 Kapitálová přiměřenost

Kapitálová přiměřenost ukazuje míru vybavenosti vlastních zdrojů vůči rizikovým aktivům. Do tohoto ukazatele jsou zahrnovány jak položky rozvahové, tak položky podrozvahové a potenciální ztráty. Dle vyhlášky číslo 123/2007 Sb. o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry České národní banky je minimum kapitálové přiměřenosti stanoveno na 8 % z podílu, v jehož čitateli je kapitál a ve jmenovateli jsou kapitálové požadavky.[54]

Nová regulace v podobě Basel III prostřednictvím CRD IV (Capital requirements directive) přinesla nové obezřetnostní nástroje. Jedním z nich je bezpečnostní kapitálová rezerva a rezerva pro krytí systémového rizika.

Rezerva pro krytí systémového rizika, kterou tvoří na území České republiky 4 největší, nedůležitější a nejsilnější banky, je individuálně přidělena Českou národní bankou.

Tyto 4 banky musí rezervu tvořit jako určité procento z celkového objemu své rizikové expozice a musí být naplněny kmenovým kapitálem banky. [55]

[53]Česká národní banka. *Ukazatel likvidního krytí*.
Http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/banky_a_zalozny/sdeleni_o_pristupu_cnb_k_implementaci_ukazatele_kryti_likvidity.html
[54]*Vyhláška číslo 123/2007 sbírky o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry*.
Http://www.cnb.cz/cs/legislativa/vyhlasky/vyhlaska_123_2007_uz_k_2012_07_01.pdf
[55]Česká národní banka. *Krytí systémového rizika.*
http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makroobezretnostni_politika/oznameni_kryti_system_rizika.html

Tabulka 2: Banky s povinností tvorby rezervy pro krytí systémového rizika

Název banky	Velikost rezervy
Česká spořitelna	3,0 %
Československá obchodní banka	3,0 %
Komerční banka	2,5 %
UniCredit Bank Czech republic and Slovakia	1,0 %

Zdroj: ČNB.cz. Vlastní zpracování.

Bezpečnostní kapitálová rezerva je na rozdíl od rezervy pro krytí systémového rizika požadována po všech bankách ve výši 2,5 % z celkového objemu rizikové expozice tvořenou nejkvalitnějším kapitálem (kmenovým kapitálem Tier 1, který obsahuje součet splaceného základního kapitálu zapsaného v obchodním rejstříku, povinné rezervní fondy, splacené emisní ážio, ostatní rezervní fondy ze zisku, zisk ve schvalovacím řízení snížený o předpokládané dividendy, nerozdělený zisk z předchozích období po zdanění, zisk z běžného období snížený o předpokládané dividendy a snížený o odčitatelné položky).[56]

Z výše zmíněného je jasné, že Česká spořitelna bude muset tvořit ukazatel kapitálové přiměřenosti v hodnotě minimálně 13,5 %.

[56]Česká národní banka. *Obecný slovník. Tier 1*. Https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovnik/t.html

5. Výsledky

5.1 Charakteristika České spořitelny

Česká spořitelna je banka působící na území České republiky od roku 1992 a stále si drží prvenství v počtu klientů v Česku (5,3 mil). Od roku 2010 je Česká spořitelna, a.s. členem finanční skupiny Erste Group, která je jedním z největších poskytovatelů finančních služeb ve východní části Evropské unie.[57] Česká spořitelna, a.s. je orientovaná jak na drobnou klientelu, tak na korporace, ale i města a obce.

5.1.1 Základní informace

Jméno: Česká spořitelna, a.s.

Právní forma: Akciová společnost

Sídlo: Olbrachtova 1929/62 140 00 Praha 4

Identifikační číslo: 452 44 782

Datum zápisu do obchodního rejstříku: 30. 12. 1991

Základní kapitál 15 200 000 000kč.

Statutární orgán – představenstvo: Tomáš Salomon, Wolfgang Schopf, Pavel Kráčmar, Karel Mourek, Daniela Pešková.

5.1.2 Předmět podnikání

Výkon činností uvedených v zákoně o bankách v § 1 odst. 1 písmena

a. přijímání vkladů od veřejnosti
b. poskytování úvěrů

Výkon činností uvedených v zákoně o bankách v § 1 odst. 3 písmena

a. investování do cenných papírů na zvláštní účet
b. finanční pronájem
c. platební styk a zúčtování
d. vydávání a správa platebních prostředků
e. poskytování záruk

[57] Česká spořitelna. Http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00070_profil_erste

f. otevírání akreditivů
g. obstarávání inkasa
h. poskytování investičních služeb
i. vydávání hypotečních zástavních listů
j. finanční makléřství
k. výkon funkce depozitáře
l. směnárenská činnost
m. poskytování bankovních informací
n. obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem
o. pronájem bezpečnostních schránek
p. činnosti, které přímo souvisejí s činností uvedenými v bankovní licenci[58]

5.1.3 Úvěrová struktura klientů

Graf 1: Úvěrová expozice České spořitelny

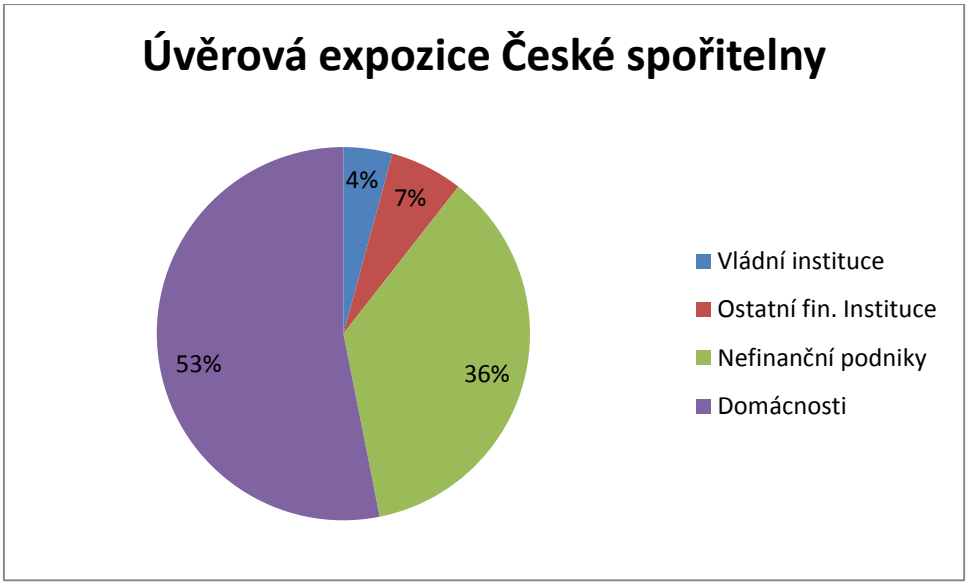

Zdroj: Výroční zpráva České spořitelny. Vlastní zpracování.

[58] Obchodní rejstřík. Https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=711786&typ=UPLNY

V rámci úvěrové expozice České spořitelny zaujímají největší podíl na celkových pohledávkách za klienty domácnosti, a to 53 %. Druhým významným segmentem jsou nefinanční podniky, které se na celkových pohledávkách za klienty podílí 36 %. Ostatní finanční instituce se podílí 7 % a vládní instituce 4 %. Z grafu je patrné zaměření České spořitelny na nekorporátní segment domácností. V tomto segmentu je také Česká spořitelna nejúspěšnější v počtu klientů, kterých má přes 5 milionů.

5.1.4 Základní informace v čase

V tabulce číslo 3 najdeme přehled základních ukazatelů České spořitelny, a.s. v rozmezí 5 let.

Tabulka 3: Česká spořitelna - základní informace v čase

Rok	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Klienti	5 265097	5 202572	5 297398	5 258892	5 031590
Pobočky	667	654	658	653	644
Bankomaty	1312	1413	1466	1530	1561
Osobní účty	2102 tis.	2265 tis.	2295 tis.	2380 tis.	2534 tis.

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, a.s. 2010-2014. Vlastní zpracování.

5.2 Charakteristika srovnávaného subjektu

Komerční banka je bankovní instituce působící na českém trhu od 5. března 1992, kdy byla zapsaná do obchodního rejstříku. Tato banka je z většiny vlastněná skupinou Société Générale a zaměřuje se na drobné bankovnictví. V roce 2014 byl počet klientů Komerční banky 1,6 mil.

5.2.1 Základní informace

Jméno: Komerční banka, a. s.

Právní forma: Akciová společnost

Sídlo: Praha 1, Na Příkopě 33 čp. 969, PSČ 11407

Datum zápisu do obchodního rejstříku: 5. 3. 1992

Základní kapitál 19 004 926 000kč.

Statutární orgán – představenstvo: Vladimír Jeřábek, Karel Vašák, Albert LeDirac'h, Petr Palečka, AurelienViry, Libor Löfler.

5.2.2 Předmět podnikání

Výkon činností uvedených v zákoně o bankách

a. přijímání vkladů od veřejnosti
b. poskytování úvěrů
c. investování do cenných papírů na vlastní účet
d. finanční pronájem
e. platební styk a zúčtování
f. vydávání a správa platebních prostředků
g. poskytování záruk
h. otevírání akreditivů
i. obstarávání inkasa
j. poskytování investičních služeb
k. obchodování na vlastní účet nebo klienta s devizovými hodnotami a se zlatem
l. finanční makléřství

m. směnárenská činnost

n. výkon funkce depozitáře

o. poskytování bankovních informací

p. pronájem bezpečnostních schránek

q. vydávání hypotečních zástavních listů

r. činnosti, které přímo souvisejí s činnostmi uvedenými v písmenech a) až q)

Dále je předmětem podnikání

a. činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence

b. zprostředkování obchodu a služeb

c. poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků

d. realitní činnost, správa a údržba nemovitostí

e. mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti

f. Poskytování softwaru, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, webové portály

g. Služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy.[59]

5.2.3 Základní informace v čase

Tabulka 4: Komerční banka - základní informace v čase

Rok	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Klienti	1590 tis.	1602 tis.	1602 tis.	1589 tis.	1626 tis.
Pobočky	396	398	400	399	399
Bankomaty	677	693	702	729	754
Zaměstnanci	8619	8774	8758	8604	8520

Zdroj: Výroční zpráva Komerční banky. Vlastní zpracování.

[59] Obchodní rejstřík. Https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=68415&typ=PLATNY

5.2.4 Úvěrová struktura klientů

Graf 2: Úvěrová expozice Komerční banky

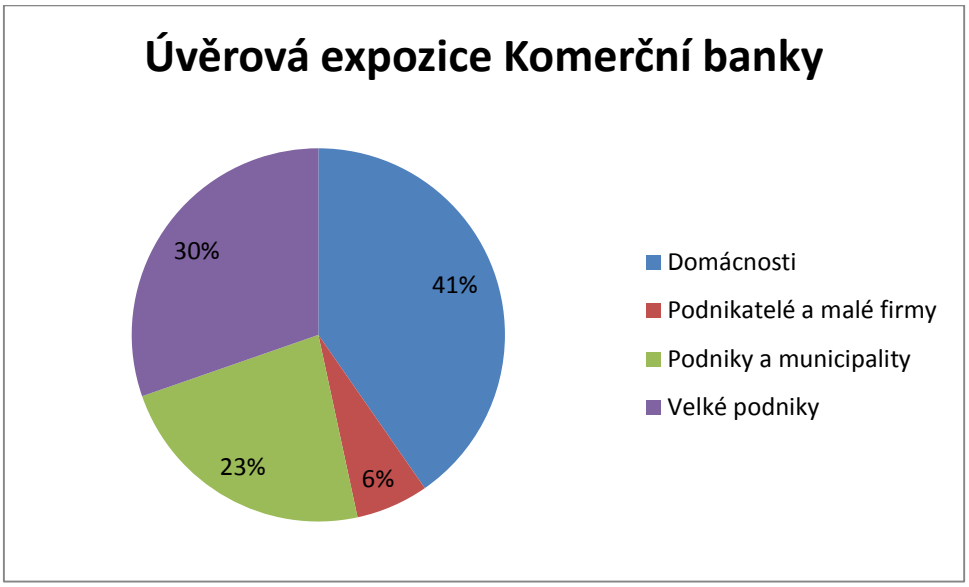

Zdroj: Výroční zpráva Komerční banky. Vlastní zpracování.

Z grafu je patrné, že Komerční banka se primárně zaměřuje na segment domácností, který tvoří v úvěrové expozici Komerční banky celých 41 %. Druhým nejvýznamnějším segmentem jsou pak velké podniky, které se podílejí na celkové úvěrové expozici této banky 30 %. Podniky a municipality se podílejí 23 % a podnikatelé a malé firmy pouze 6 %. Komerční banka v roce 2014 měla ve svém klientském portfoliu 1,6 milionu zákazníků.

5.3 Finanční analýza České spořitelny

Při vytváření finanční analýzy jsou jako zdroje dat brány výroční zprávy České spořitelny, které jsou volně dostupné na internetových stránkách tohoto bankovního subjektu. Nejen Česká spořitelna, ale každá banka působící na území České republiky má povinnost zveřejňovat výroční zprávy, které obsahují celou účetní závěrku. Ve výroční zprávě České spořitelny jsou data vykazována v rámci konsolidované účetní závěrky a nekonsolidované (individuální) účetní závěrky. Veškerá potřebná data pro výpočty, analýzy a grafy pochází z individuální účetní závěrky. Stejně jako každá banka i Česká spořitelna má zákonnou povinnost ověřit účetní závěrku auditorem. Auditující společností České spořitelny je společnost Ernst &Young Audit, s. r. o., která tvrdí, že všechny analyzované výroční zprávy podávají poctivý a věrný obraz finanční situace České spořitelny.

Pro ukazatele Komerční banky byl použit obdobný postup získání dat.

V rámci výpočtu ukazatelů pro bankovní sektor, který je definován čtyřmi největšími a nejsilnějšími bankami na území České republiky (Česká spořitelna, Komerční banka, Československá obchodní banka a UniCredit bank), byla agregována data z jednotlivých výročních zpráv do jedné rozvahy a jednoho výkazu zisku a ztráty. Tato rozvaha a výkaz zisku a ztráty byl následně vydělen počtem subjektů a tím byla získána sektorová rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Výpočet sektorových ukazatelů nám umožňuje komparovat ukazatele České spořitelny s bankovním sektorem a identifikovat odchylky České spořitelny od sektoru a tím identifikovat možné problémy do budoucnosti.

5.3.1 Rentabilita

Rentabilita je jak u bankovních subjektů, tak u výrobních podniků hlavním smyslem podnikání. Rentabilitu můžeme volně definovat jako ukazatel měřící schopnost banky vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku na základě vložených prostředků. Ukazatele rentability hodnotí celkovou efektivnost podniku a jsou v hledáčku akcionářů a potenciálních investorů. Všeobecný názor o smysluplných hodnotách ukazatelů rentabilit je, že minimální hodnota ukazatelů rentabilit by měla být v nejhorším případě stejná jako úroková sazba, kterou bychom získali u alternativní investice na kapitálovém trhu.

5.3.1.1 Rentabilita průměrných aktiv (ROAA)

Rentabilita průměrných aktiv vypovídá o schopnosti banky generovat z dostupných aktiv zisk. Tento ukazatel představuje podíl zisku EBIT a průměrných aktiv. Průměrná aktiva jsou chápána jako průměrná hodnota aktiv na začátku a konci účetního období. Vývoj ROAA České spořitelny, Komerční banky a bankovního sektoru je zobrazen v následující tabulce.

Tabulka 5: Rentabilita průměrných aktiv

	2010	2011	2012	2013	2014
Česká spořitelna	1,60 %	2,00 %	2,00 %	2,10 %	1,86 %
Komerční banka	1,99 %	1,25 %	1,82 %	1,79 %	1,56 %
Bankovní sektor	1,65 %	1,39 %	1,76 %	1,68 %	1,46 %

Zdroj: Výroční zprávy ČS, KB, Statistická databáze ČNB ARAD. Vlastní zpracování.

Graf 3: Rentabilita průměrných aktiv

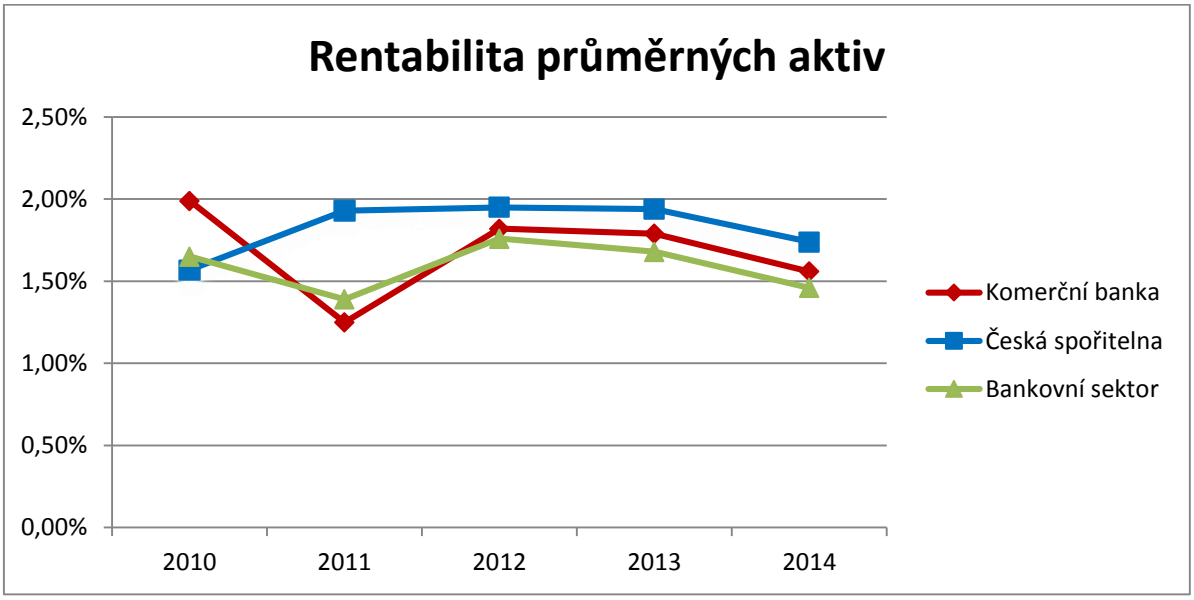

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, statistická databáze ČNB ARAD. Vlastní zpracování.

Z výše uvedeného grafu je patrný pozitivní vývoj ukazatele rentability průměrných aktiv u České spořitelny, Komerční banky a bankovního sektoru za celé sledované období 2010

až 2015. V roce 2010 byla hodnota ukazatele ROAA u České spořitelny 1,6 %, což je odbornou literaturou hodnoceno velmi dobře. Komerční banka dosahovala hodnoty ještě vyšší, a to 1,99 %, což indikuje perfektní výnosnost průměrných aktiv. Bankovní sektor dosahoval v roce 2010 hodnoty 1,65 %. Stejně jako u rentability průměrného vlastního kapitálu, i u rentability průměrných aktiv, byl rok 2011 pro většinu bank vlastnících státní dluhopisy zemí postižených dluhovou krizí výrazně horší. Z grafu je patrné, že jak Komerční banka, tak bankovní sektor realizoval výrazné snížení ukazatele ROAA, přičemž hlavním determinantem tohoto stavu je snížený zisk v roce 2011 z důvodu odpisu řeckých státních dluhopisů. Komerční banka v roce 2011 zaznamenala snížení tohoto ukazatele o celých 0,74 procentního bodu. Česká spořitelna jako jediná ze sledovaných subjektů nerealizovala snížení hodnoty ukazatele ROAA, ale jeho zvýšení, a to o 0,4 procentního bodu. Od roku 2012 do roku 2014 je průběh ukazatele rentability průměrných aktiv u všech zmíněných subjektů podobný, a to klesající. V rámci pětiletého sledování tohoto ukazatele byla jednoznačně nejúspěšnější Česká spořitelna, která dosahovala od roku 2011 do roku 2014 nejvyšších hodnot tohoto ukazatele ze všech analyzovaných bankovních subjektů.

5.3.1.2 Rentabilita průměrného vlastního kapitálu (ROAE)

Ukazatel rentabilita průměrného vlastního kapitálu je jedním z klíčových ukazatelů finanční analýzy, který je v hledáčku akcionářů, společníků a managementu společnosti. Tento ukazatel nám říká, kolik čistého zisku jsme získali na jednu korunu investovaného kapitálu. Čím vyšší ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu vyjde, tím lepší je investice do daného podniku a tím spokojenější jsou akcionáři. Ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu by měl být vždy vyšší než možný výnos ze stejně rizikové investice. Například ROAE by mělo být vždy vyšší než výnos ze státních dluhopisů, které jsou považovány za skoro bezrizikové.

Tabulka 6: Rentabilita průměrného vlastního kapitálu

	2010	2011	2012	2013	2014
Česká spořitelna	26,50 %	31,60 %	30,40 %	29,50 %	25,46 %
Komerční banka	18,28 %	11,24 %	15,31 %	15,33 %	14,27 %
Bankovní sektor	25,89 %	21,00 %	26,19 %	23,25 %	19,21 %

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, statistická databáze ČNB ARAD. Vlastní zpracování

Graf 4: Rentabilita průměrného vlastního kapitálu

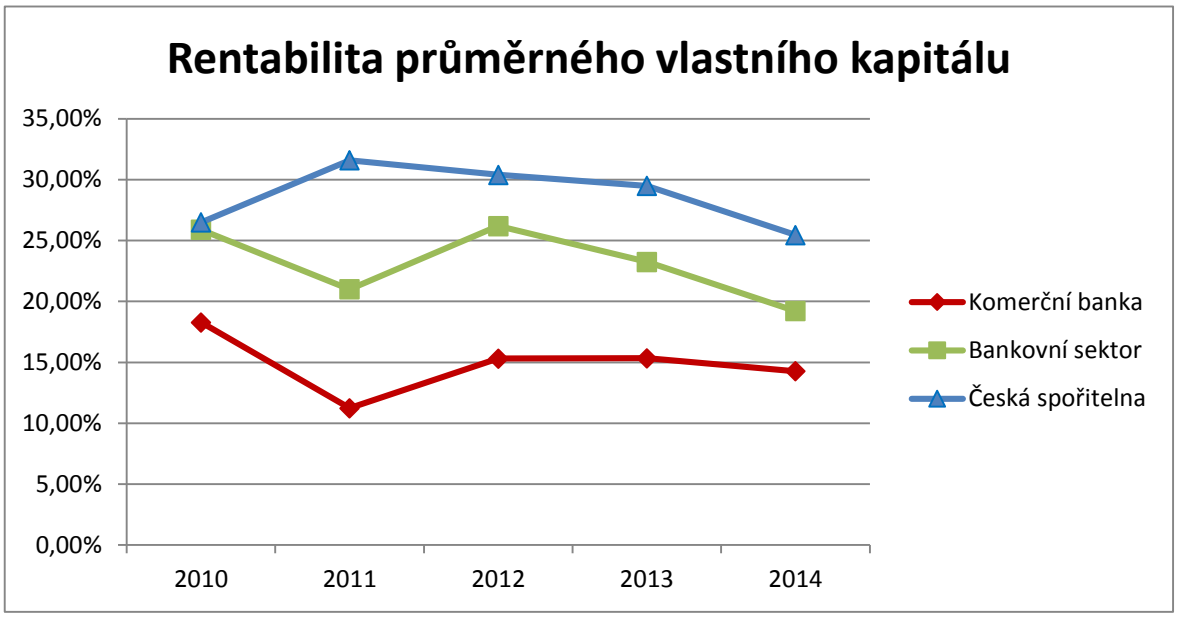

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, statistická databáze ČNB ARAD. Vlastní zpracování.

Z výše uvedeného grafu je viditelný pětiletý vývoj tohoto ukazatele jak u České spořitelny a Komerční banky, tak u bankovního sektoru jako celku. V roce 2010 měla Česká spořitelna skoro totožnou rentabilitu průměrného vlastního kapitálu jako bankovní sektor, a to ve výši 26,50 % Česká spořitelna a 25,89 % bankovní sektor. Komerční banka byla o více než 6 procentních bodů pod oběma. Z analytického hlediska je velice zajímavý rok 2011, kdy doznívaly následky dluhové krize v Evropě, která byla zapříčiněna nezodpovědnou fiskální politikou některých evropských států, což vedlo k příliš vysokým veřejným dluhům části eurozóny. Komerční banka i bankovní sektor pocítily významné

snížení tohoto ukazatele. Komerční banka o zhruba 7 procentních bodů a bankovní sektor o zhruba 5 procentních bodů. Česká spořitelna naopak realizovala zvýšení toho ukazatele o více než 5 procentních bodů. Toto zvýšení dává Česká spořitelna na vrub svému velmi obezřetnému investování do cenných papírů. V roce 2011 neměla Česká spořitelna žádné státní dluhopisy z rizikových zemí, jako jsou Řecko, Itálie, Španělsko a Portugalsko. Tyto země byly nejvíce zasaženy dluhovou krizí v eurozóně, a proto vlastnictví státních dluhopisů těchto zemí nebylo vhodným investičním rozhodnutím. Tento fakt velmi výrazně pocítila Komerční banka, která byla nucena vytvořit opravnou položku k cenným papírům ve výši 5 566 mil. Kč z důvodu zhoršených vyhlídek na plné placení závazků z nakoupených řeckých státních dluhopisů. V relativním vyjádření byla hodnota řeckých státních dluhopisů snížena o 75 % jejich nominální hodnoty.

Z celkového průběhu rentability průměrného vlastního kapitálu výše zmíněných bankovních subjektů je patrné, že Komerční banka věrně kopíruje proporcionalitu rentability průměrného vlastního kapitálu bankovního sektoru. Z pětiletého pozorování jasně vyplývá, že Česká spořitelna je výrazně lepší v rentabilitě vlastního průměrného kapitálu oproti konkurenční Komerční bance a celému bankovnímu sektoru. Od roku 2012 do 2014 je průběh rentability průměrného vlastního kapitálu u všech bank podobný, a to klesající. V roce 2014 přinesla jedna koruna vlastního kapitálu České spořitelně 0,25 Kč, Komerční bance 0,14 Kč a bankovnímu sektoru 0,19 Kč.

5.3.2 Kapitálová přiměřenost

Tento ukazatel, který je jedním z regulatorních opatření ČNB, vypovídá o vybavenosti banky vlastními zdroji vzhledem k rizikově váženým aktivům. Do výpočtu rizikově vážených aktiv se udávají všechna aktiva, jak podrozvahová, tak rozvahová, podle rizikové váhy (0-100 %). Minimum kapitálové přiměřenosti je od roku 1997 8 %. Tuto hodnotu kapitálové přiměřenosti stanovila ČNB pro všechny banky.

Avšak nová regulace v podobě Basel III prostřednictvím CRD IV přinesla nové obezřetnostní nástroje, a to například bezpečnostní kapitálovou rezervu a rezervu pro krytí systémového rizika, kterou se Česká národní banka rozhodla uvalit na čtyři nejvýznamnější a nejsilnější bankovní subjekty na území České republiky, a to na Českou spořitelnu ve výši 3 %, Československou obchodní banku ve výši 3 %, Komerční banku ve výši 2,5 %

a UniCredit Bank ve výši 1 %. Tyto kapitálové rezervy pro krytí systémového rizika jsou opět naplněny kmenovým kapitálem a jsou tvořeny jako % z celkového objemu rizikové expozice každé banky. V rámci bezpečnostní kapitálové rezervy musí od roku 2014, podle zákona o bankách, všechny bankovní subjekty na území České republiky dodržovat také bezpečnostní kapitálovou rezervu ve výši 2,5 % z celkového objemu rizikové expozice. Tato kapitálová rezerva musí být naplněna kmenovým kapitálem Tier 1. Celkový ukazatel kapitálové přiměřenosti je tedy minimálně 10,5 % pro všechny bankovní subjekty na území České republiky. Pro významné banky vytvářející i kapitálovou rezervu pro krytí systémového rizika jsou minimální hodnoty kapitálových přiměřeností následující. Česká spořitelna 13,5 %, Československá obchodní banka 13,5 %, Komerční banka 13% a UniCredit Bank 11,5 %.

V roce 2014 tvořily tyto bankovní subjekty výrazně vyšší ukazatele kapitálové přiměřenosti, než byla jejich legislativní minima.

- Česká spořitelna 17,73 %
- Československá obchodní banka 16,40 %
- Komerční banka 16,42 %
- UniCredit Bank 15,15 %

Graf 5: Rizikový ukazatel kapitálové přiměřenosti

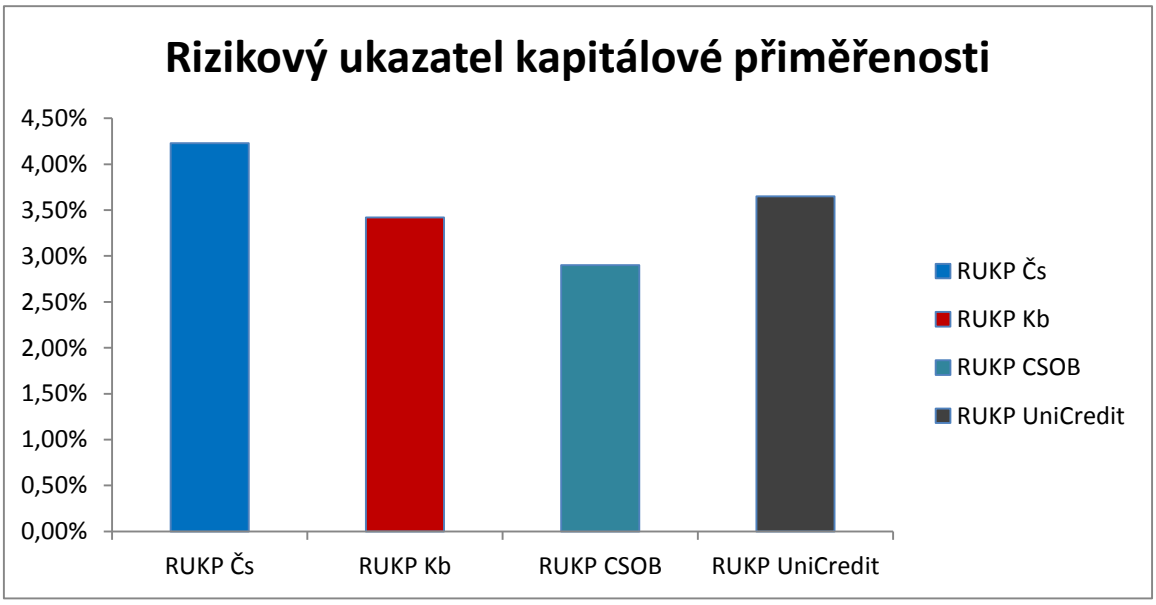

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V rámci srovnání kapitálové přiměřenosti mezi jednotlivými bankami byl vytvořen sloupcový graf Rizikového ukazatele kapitálové přiměřenosti, který zkoumá, o kolik % převyšuje kapitálová přiměřenost daného bankovního subjektu jeho legislativní minimum. Z výše uvedeného grafu je patrné, že nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele dosahuje Česká spořitelna se 4,23 %, UniCredit Bank dosahuje hodnoty 3,65 %, Komerční banka 3,42 % a Československá obchodní banka 2,90 %.

Nutno dodat, že neplatí vztah, čím vyšší ukazatel kapitálové přiměřenosti, tím lépe. Vyšší kapitálová přiměřenost jde ruku v ruce s nižší schopností použít dané prostředky pro investiční činnost. Je tedy jen na managementu dané banky, jak se rozhodne svá rizika řídit a kolik kmenového kapitálu bude nad rámec svého minima tvořit pro tyto potřeby. Výše zmíněný graf neslouží pro hodnocení České spořitelny, Komerční banky a bankovního sektoru mezi sebou, slouží pro částečné pochopení jejich vztahu k řízení rizik.

5.3.3 Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům

Ukazatel podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům je známý bankovní ukazatel, který vypovídá o procentuálním vyjádření úvěrů poskytnutých k vkladům přijatým. V případě hodnoty daného ukazatele vyšší než 100 % může mít daný bankovní subjekt problémy s likviditou. Jestliže je podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům výrazně nižší než 100 %, bankovní subjekt nerealizuje takové výnosy, které by mohl. Najít vhodnou rovnováhu mezi těmito stavy je na managementu každého bankovního subjektu. České banky jsou charakteristické udržováním tohoto ukazatele pod hranicí 100 %, ale například bankovní subjekty zemí východní Evropy jako Maďarsko, Rumunsko či Bulharsko dosahovaly historicky tohoto ukazatele ve výši až 140 %.

Graf 6: Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům

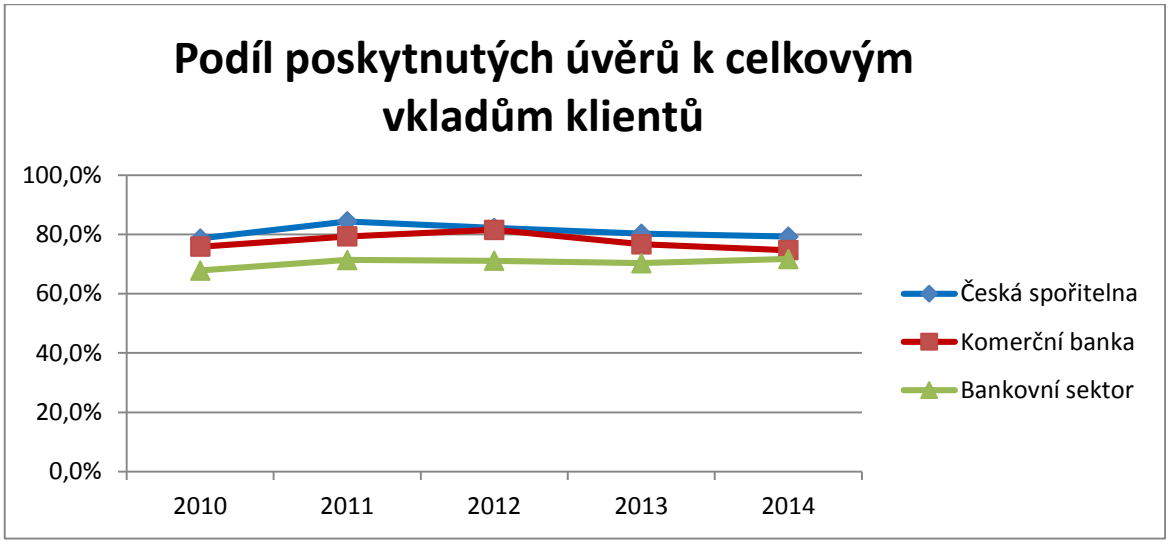

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Z výše uvedeného grafu je patrný průběh ukazatele podílu poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů za sledované období 2010 až 2015. Na první pohled je zřejmé, že české velké banky si své riziko likvidity řídí dobře. Žádná ze sledovaných bank nedosahuje hodnoty tohoto ukazatele v hodnotě vyšší než 100 %. Zajímavostí je průběh bankovního sektoru, který si drží podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů v intervalu od 67 % do 72 % po celou dobu sledování. Česká spořitelna i Komerční banka dosahují za celou dobu sledování výrazně vyšších hodnot tohoto ukazatele v porovnání s bankovním sektorem. Za zmínku stojí rok 2011, kdy podíl úvěrů poskytnutých Českou spořitelnou k vkladům přijatým byl 84,37 %.

Obrázek 1: Podíl úvěrů k vkladům u evropského bankovního sektoru

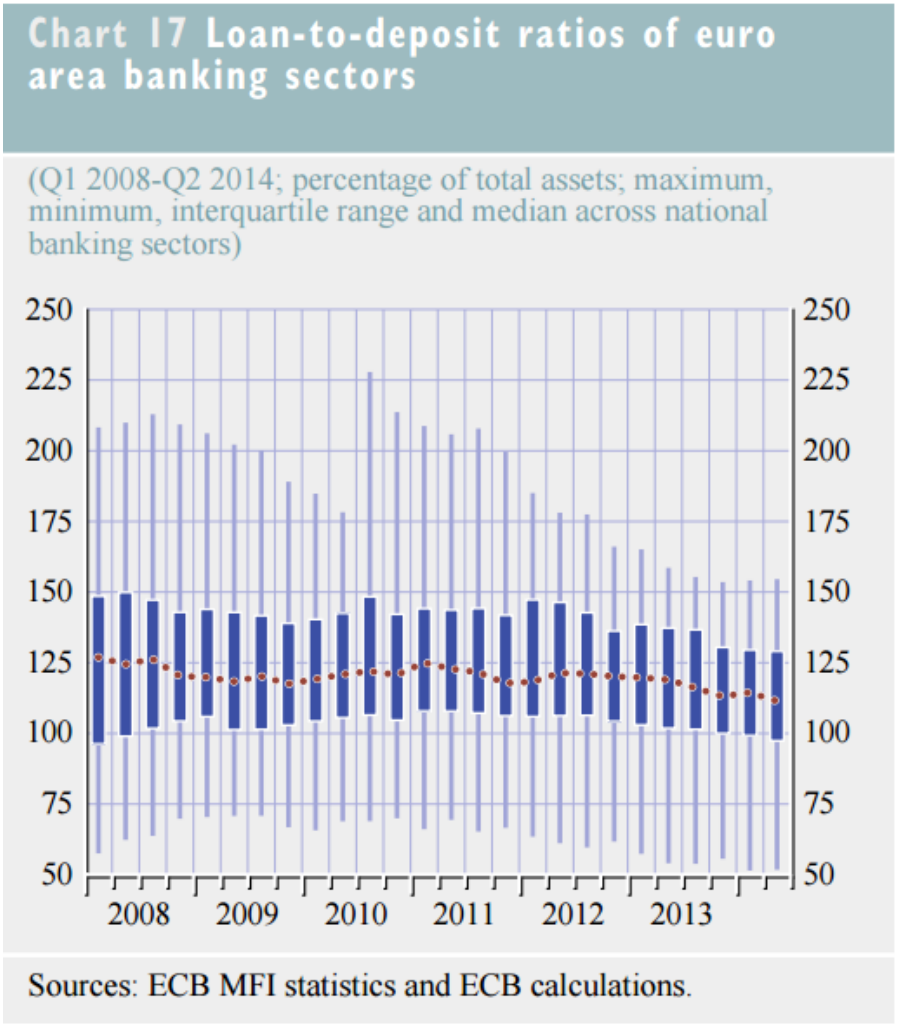

Zdroj: Evropská centrální banka. *Bankovní struktura 2014*.https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/bankingstructuresreport201410.en.pdf

Z grafu Evropské centrální banky jasně vyplývá, že hodnota ukazatele podílu úvěrů ke vkladům je u evropských bank významně vyšší než u bank českých. Z grafu je také patrná tendence snížení rozptylu hodnot tohoto ukazatele ve sledovaném čase. Z grafické interpretace je rozptyl hodnot tohoto ukazatele u evropského bankovního sektoru ve druhém kvartálu 2014 menší o 50 % než v prvním kvartálu 2008.

5.3.4 Zisk na jednoho zaměstnance

Ukazatel zisku na jednoho zaměstnance je vhodný pro mezibankovní srovnání produktivity práce. Platí zde přímá úměra mezi hodnotou tohoto ukazatele a schopností banky řídit své procesy efektivně a produktivně.

Graf 7: Zisk na jednoho zaměstnance v tis. Kč

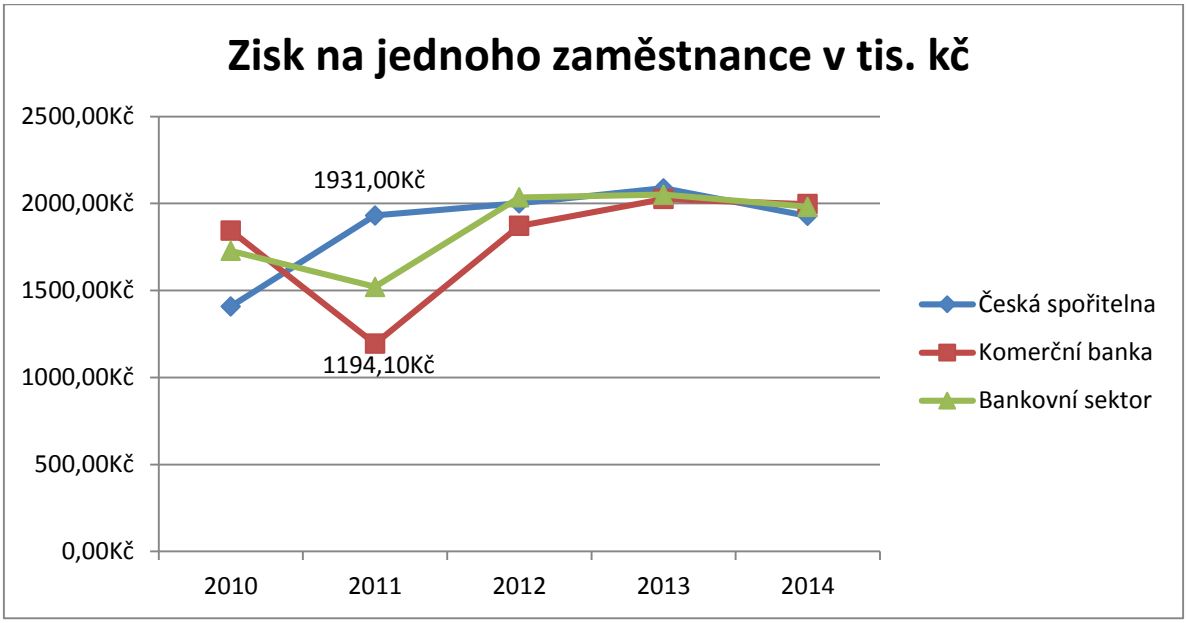

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V roce 2010 utržila Česká spořitelna zisk na jednoho zaměstnance v částce 1408,70tis.Kč, což je významně nižší částka než kterou získala Komerční banka a bankovní sektor. Komerční banka získala 1843,80 tis. Kč a bankovní sektor 1727,70 tis. Kč. Rok 2011 však přinesl nečekané změny v podobě prohloubení evropské dluhové krize, kdy Komerční banka i bankovní sektor musely odepsat výraznou část řeckých státních dluhopisů a tím realizovaly nižší zisk. Tato evropská dluhová krize však nezasáhla Českou spořitelnu, která svým obezřetným investováním do dluhových cenných papírů nerealizovala žádnou ztrátu spojenou s odpisem dluhopisů a tím realizovala významně vyšší zisk než Komerční banka i celý bankovní sektor. V roce 2011 dosahovala hodnota zisku na jednoho zaměstnance České spořitelny 1931 tis. Kč, Komerční banky 1194 tis. Kč a bankovního sektoru 1520,74 tis. Kč. Od roku 2012 do 2014 byl průběh ukazatele zisku na jednoho zaměstnance zmíněných bankovních subjektů relativně totožný. V roce 2014 vydělal jeden zaměstnanec Česká spořitelně 1928,10 tis. Kč, Komerční bance 1996,60 tis. Kč a bankovnímu sektoru 1981,30 tis. Kč.

5.3.5 Náklady na jednoho zaměstnance

Ukazatel náklady na jednoho zaměstnance slouží k mezibankovnímu porovnání nákladovosti zaměstnanců. Do nákladů na zaměstnance vstupují mzdy, sociální zabezpečení a zdravotní pojištění a ostatní náklady na zaměstnance.

Graf 8: Náklady na zaměstnance

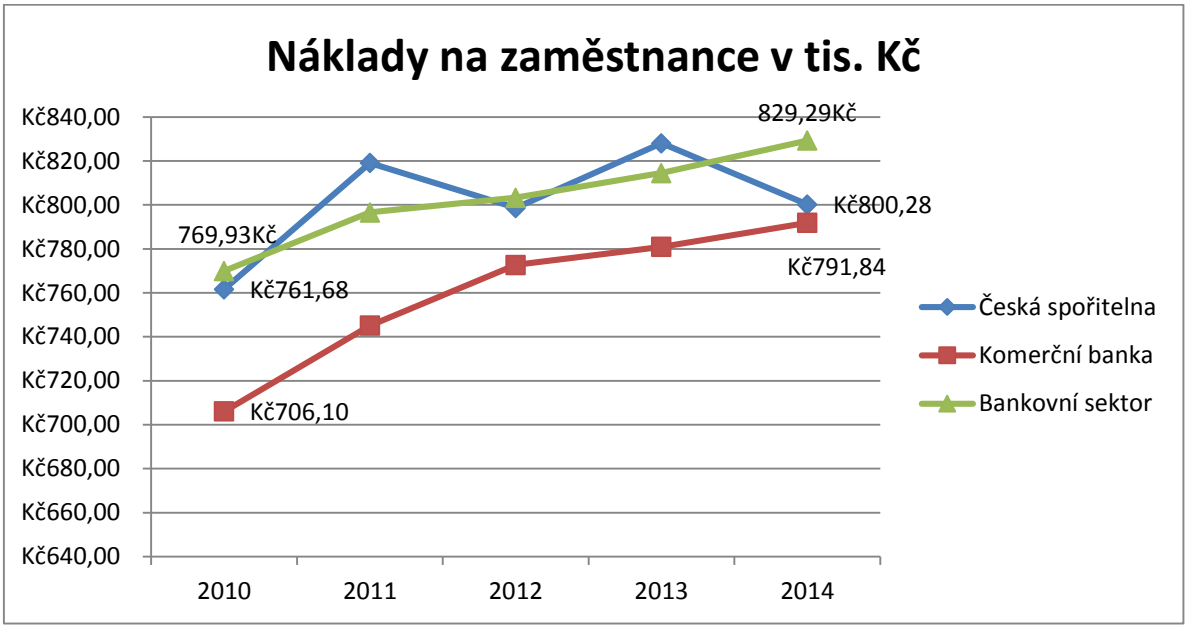

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V roce 2010 stál jeden zaměstnanec Českou spořitelnu 761,68 tis. Kč, Komerční banku 706,10 tis. Kč a bankovní sektor 769,93 tis. Kč. Náklady na zaměstnance zmíněných bank se v čase mění v závislosti na počtu zaměstnanců. Počet zaměstnanců bankovních subjektů se mění z roku na rok podle potřeby. Například v roce 2010 měla Česká spořitelna 10163 zaměstnanců, ale v roce 2014 to bylo už pouhých 9448 zaměstnanců. V roce 2014 stál jeden zaměstnanec Českou spořitelnu 800,28 tis. Kč, Komerční banku 791,84 tis. Kč a bankovní sektor 829,29 tis. Kč.

5.3.6 Zisk na akcii

Ukazatel zisk na akcii je ukazatel, který nese informaci o finanční situaci bankovního subjektu. Jeho význam spočívá v jeho schopnosti ukázat v absolutní hodnotě zisk daného subjektu na jednu akcii. Tím informuje akcionáře o velikosti zisku, který by mohl být

vyplacen ve formě dividend. Ukazatel zisk na akcii je vhodný pro mezibankovní srovnání zisku na akcii.

Graf 9: Zisk na akcii

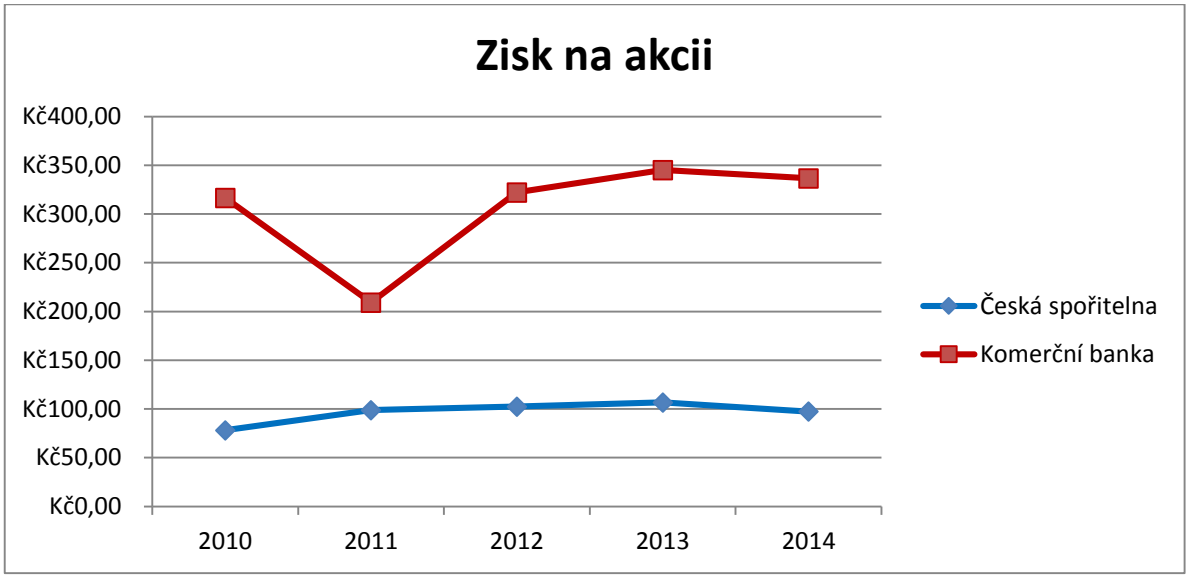

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Před samotnou analýzou grafu zisku na akcii je nutné si uvědomit, že jmenovitá hodnota akcie České spořitelny a Komerční banky je rozdílná, stejně tak i celková emise akcií. Česká spořitelna vydala 152 000 000 akcií se jmenovitou hodnotou 100 Kč za akcii. Komerční banka vydala 38 009 852 akcií se jmenovitou hodnotou 500 Kč za akcii. Na graf zisku na akcii proto nahlížíme ve smyslu průběhu hodnoty tohoto ukazatele u každého bankovního subjektu zvlášť. Neporovnáváme absolutní hodnoty zisku na akcii mezi Českou spořitelnou a Komerční bankou. Z grafu je patrné, že Česká spořitelna má za sledované pětileté období významně rovnoměrnější vývoj ukazatele zisku na akcii oproti Komerční bance, která v roce 2011 realizovala významné snížení tohoto ukazatele z hodnoty 316,63 Kč v roce 2010 na 209,18 Kč v roce 2011. Tento propad ukazatele zisku na akcii je zapříčiněn odpisem řeckých státních dluhopisů, což vedlo k nižšímu zisku Komerční banky. Česká spořitelna si od roku 2011 drží ukazatel zisku na akcii v rozmezí od 98 Kč do 107 Kč.

5.3.7 Meziroční nárůst bilanční sumy

Bilanční suma je součet hodnoty aktiv nebo součet hodnoty pasiv. Z elementární znalosti podvojného účetnictví je jasné, že se tyto položky sobě rovnají, protože pasiva jsou zdrojem

financování aktiv. Ukazatel meziročního nárůstu bilanční sumy pak v čase ukazuje, o kolik procent a jakým směrem se bilanční suma změnila od předchozího roku. Čím vyšší má daný bankovní subjekt bilanční sumu, tím větší je jeho účetní hodnota. Vývoj meziročního nárůstu bilanční sumy České spořitelny, Komerční banky a bankovního sektoru je zobrazen v následujícím grafu.

Graf 10: Meziroční nárůst bilanční sumy

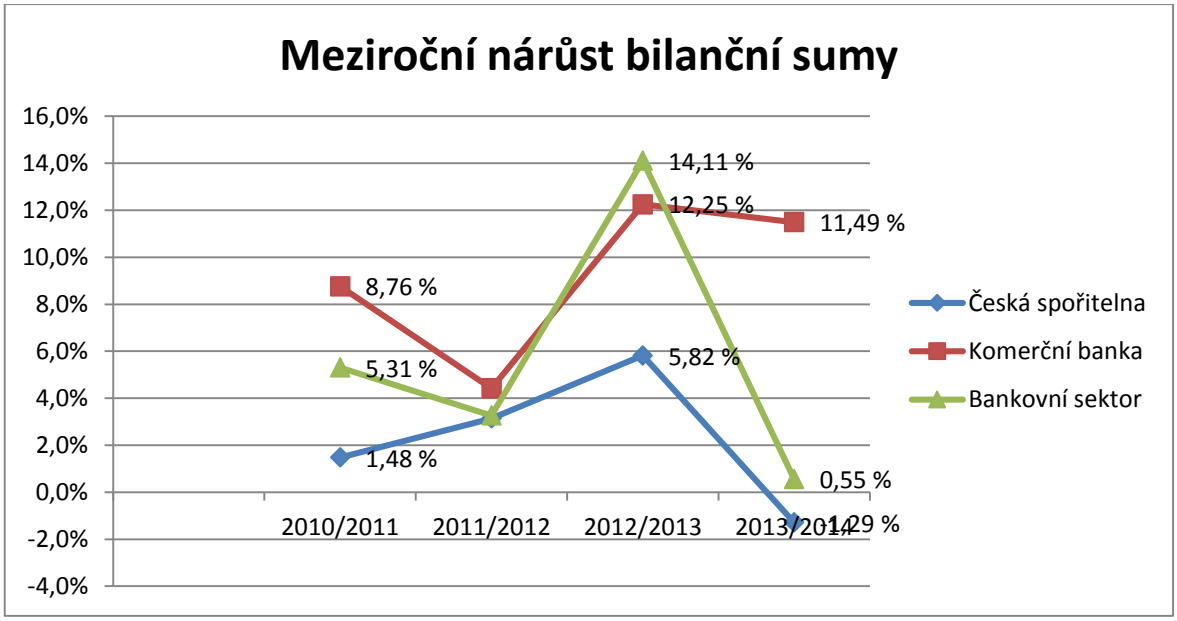

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Meziroční navýšení bilanční sumy České spořitelny v roce 2011 bylo poměrně mírné, a to v hodnotě 1,48 %, což je o 7,28 procentních bodů méně než u Komerční banky, která svou bilanční sumu meziročně navýšila o celých 8,76 %. Bankovní sektor navýšil bilanční sumu o 5,31 %. Rok 2012 byl pro Komerční banku i bankovní sektor rokem, kdy tempo růstu bilanční sumy bylo výrazně nižší než v roce 2011. Komerční banka navýšila svou bilanční sumu o 4,42 %, bankovní sektor o 3,26 %. Česká pojišťovna zvýšila své tempo růstu bilanční sumy a navyšovala o 3,26 %. Z analytického hlediska jsou nejzajímavějšími roky 2013 a 2014. V roce 2013 velmi signifikantně zvýšila svou bilanční sumu Komerční banka a to o 12,25 %, bankovní sektor navýšil svou bilanční sumu o 14,11 % a Česká spořitelna o 5,82 %. Po 5,82 % zvýšení bilanční sumy v roce 2013 snížila v roce 2014 svou bilanční sumu Česká spořitelna o 1,29 %, bankovní sektor své mohutné zvýšení bilanční sumy z roku

2013 také neudržel a zvyšoval jen o 0,55 %. Jediná Komerční banka pokračovala v masivním zvyšování své bilance, a to o významných 11,49 %.

5.3.8 Pohledávky po splatnosti 90 dnů

Ukazatel pohledávky po splatnosti 90 dnů je vhodným ukazatelem pro posouzení kvality úvěrového portfolia daného bankovního subjektu. Bankovní subjekty se snaží úvěrové riziko řídit co nejlépe, protože právě úvěrové riziko je pro banku nejvýznamnější. Při realizaci úvěrového rizika, kdy dlužník nezaplatí bankovnímu subjektu pohledávku, vzniká bance ztráta ve velikosti jak jistiny, tak úroků.[60] Nezaplacené úroky se následně projeví ve snížení úrokových výnosů. Každý bankovní subjekt si kategorizuje své pohledávky dle předpisu 193/1998 Sb. České národní banky. V rámci kategorizace jsou pohledávky rozděleny do pěti kategorií, přičemž u čtyř z nich se vytváří opravná položka k dané pohledávce. Koeficienty opravných položek k pohledávkám se pohybují od sledovaných pohledávek v hodnotě 0,05 až ke ztrátovým pohledávkám, u kterých je koeficient opravné položky roven 1,0.[61]

Graf 11: Pohledávky po splatnosti 90 dnů

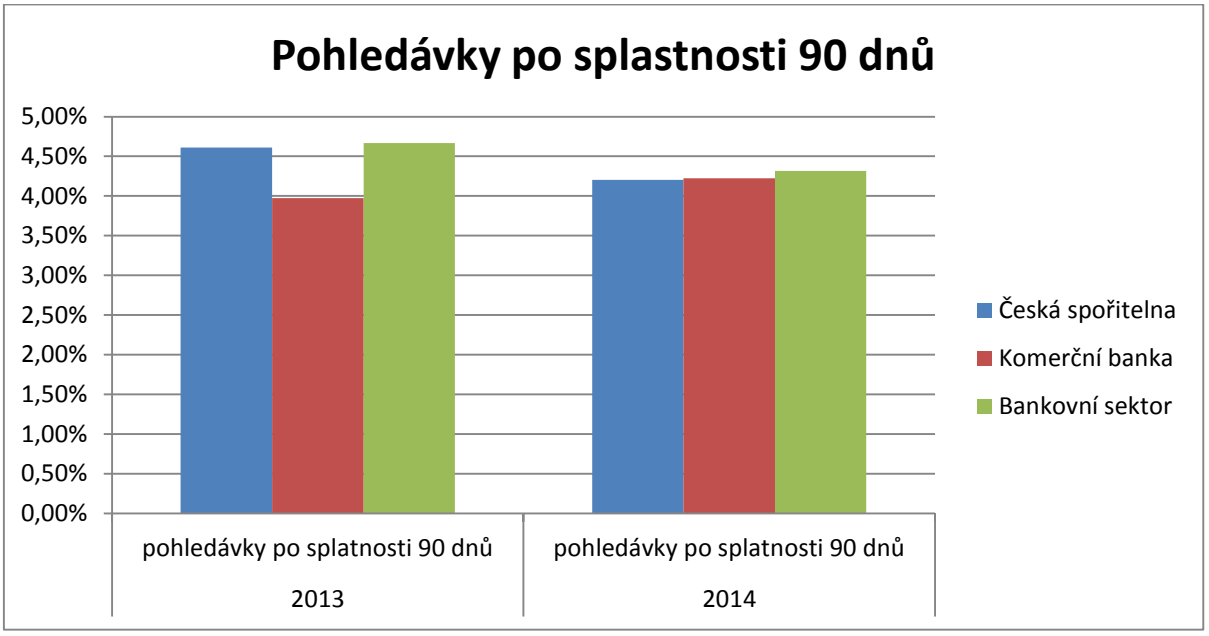

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, statistická databáze ČNB ARAD. Vlastní zpracování.

[60]Ziegler, K., Žalman, L. a kolektiv., *Finanční řízení bank*, s. 165
[61] Předpis č. 193/1998 sb.Https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-193

Z grafu je patrný vývoj pohledávek po splatnosti 90 dnů ve dvou po sobě jdoucích letech 2013 a 2014. Česká spořitelna měla v roce 2013 hodnotu ukazatele pohledávek po splatnosti 90 dnů ve výši 4,61 %, což je jen o 6 setin procentního bodu méně než bankovní sektor, který vykazoval pohledávky po splatnosti 90 dnů ve výši 4,67 %. Komerční banka měla výrazněji kvalitnější portfolio pohledávek, protože po splatnosti 90 dnů jich bylo jen 3,97 %. V roce 2014 se pohledávky po splatnosti 90 dnů u sledovaných subjektů sjednotily kolem 4,20 %, kdy Česká spořitelna vykazovala hodnotu tohoto ukazatele o 0,41 procentního bodu nižší, Komerční banka naopak o jednu čtvrtinu procentního bodu vyšší a bankovní sektor o 0,35 procentního bodu nižší.

5.3.9 Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech

Kvantitativně se vlastní kapitál banky podílí na bilanční sumě jen málo. Důvodem je fakt, že každý bankovní subjekt disponuje převážně cizími finančními prostředky, které získá od svých klientů ve formě vkladů. I když se vlastní kapitál podílí na celkových pasivech jen malou měrou, je potřeba mu věnovat velkou pozornost. Vlastní kapitál má několik velmi významných úloh. První úloha vlastního kapitálu je při financování. V této úloze je vlastní kapitál zdrojem financování pozemků, budov a jejich vybavení a k pořízení počátečního provozního kapitálu pro realizaci vlastních bankovních obchodů. Tato úloha vlastního kapitálu je nejvíce uplatňována při vzniku nového bankovního subjektu. Další důležitá úloha vlastního kapitálu spočívá v tom, že naplňuje úlohu takzvaného nárazníku mezi špatným řízením banky a vkladateli. Má-li bankovní subjekt dostatečný vlastní kapitál, je schopen vyplácet své vkladatele a tím zabezpečuje solventnost banky v těžkých časech způsobených jak vývojem vnějšího prostředí, tak špatným řízením managementu bankovního subjektu. Do jisté míry platí, že čím větší má bankovní subjekt vlastní kapitál, tím je daný bankovní subjekt v očích zákazníka jistějším obchodním partnerem. [62]

Vlastní kapitál bankovního subjektu má také funkci brzdy, kdy určitý násobek vlastního kapitálu je limitem pro objem poskytnutých úvěrů.

Z výše zmíněného je patrné, že vlastní kapitál má nezastupitelnou roli v bankovních pasivech a jeho velikost by měla být důkladně promyšlena.

[62]Polidar, V., *Management bank a bankovních obchodů*, s. 86-90

Graf 12: Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech

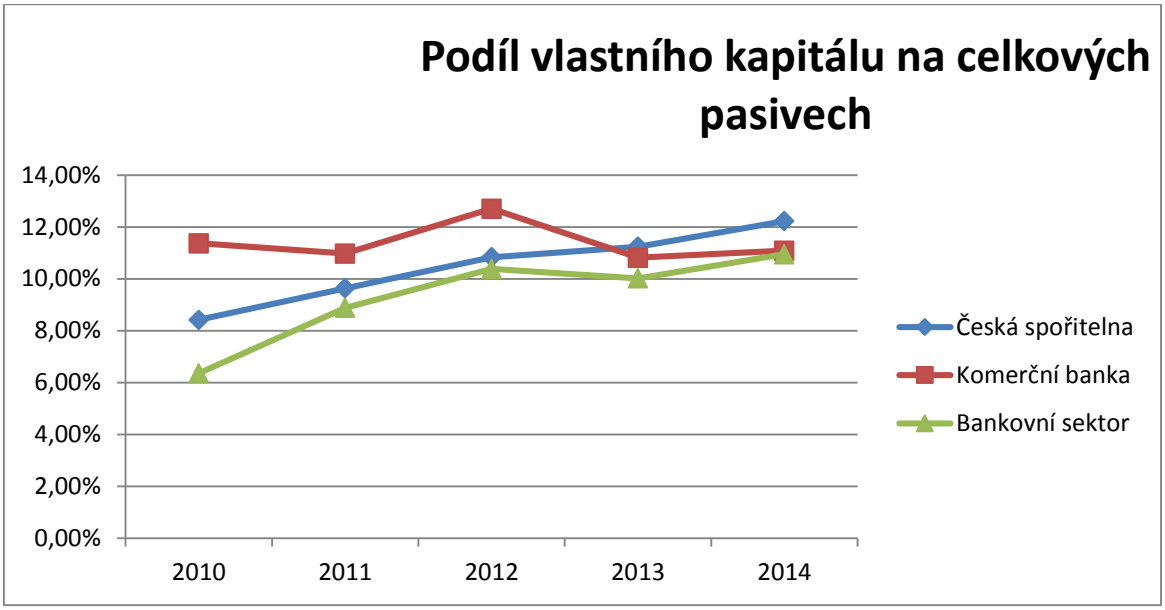

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V roce 2010 vykazoval bankovní sektor podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech hodnotu 6,36 %. Česká spořitelna a obzvláště pak Komerční banka byla výrazně nad sektorem, a to v hodnotách Česká spořitelna 8,42 % a Komerční banka 11,37 %. V roce 2011 zvýšily podíl vlastního kapitálu v pasivech nejméně o jedno % Česká spořitelna i bankovní sektor. Komerční banka realizovala snížení o 0,39 procentního bodu. Rok 2012 přinesl růst podílu vlastního kapitálu na celkových pasivech u všech analyzovaných bankovních subjektů nejméně o jeden procentní bod. V roce 2013 došlo ke snížení podílu vlastního kapitálu na celkových pasivech u Komerční banky o 0,41 procentního bodu a u bankovního sektoru o 0,36 procentního bodu. Jediná Česká spořitelna zvyšovala tento podíl, a to o 0,99 procentního bodu. V roce 2014 se vlastní kapitál České spořitelny podílel na celkových pasivech 12,23 %, vlastní kapitál Komerční banky 11,08 % a bankovního sektoru 10,95 %.

5. 3. 10 Meziroční vývoj zisku před zdaněním

Zisk je hlavním smyslem podnikání jak výrobních podniků, tak bankovních subjektů. Ukazatel meziročního vývoje zisku před zdaněním je jeden z nejvyhledávanějších ukazatelů u akcionářů a potenciálních investorů. Meziroční vývoj zisku před zdaněním poskytuje informaci jak o směru změny tohoto ukazatele, tak o její relativní velikosti.

Graf 13: Meziroční vývoj zisku před zdaněním

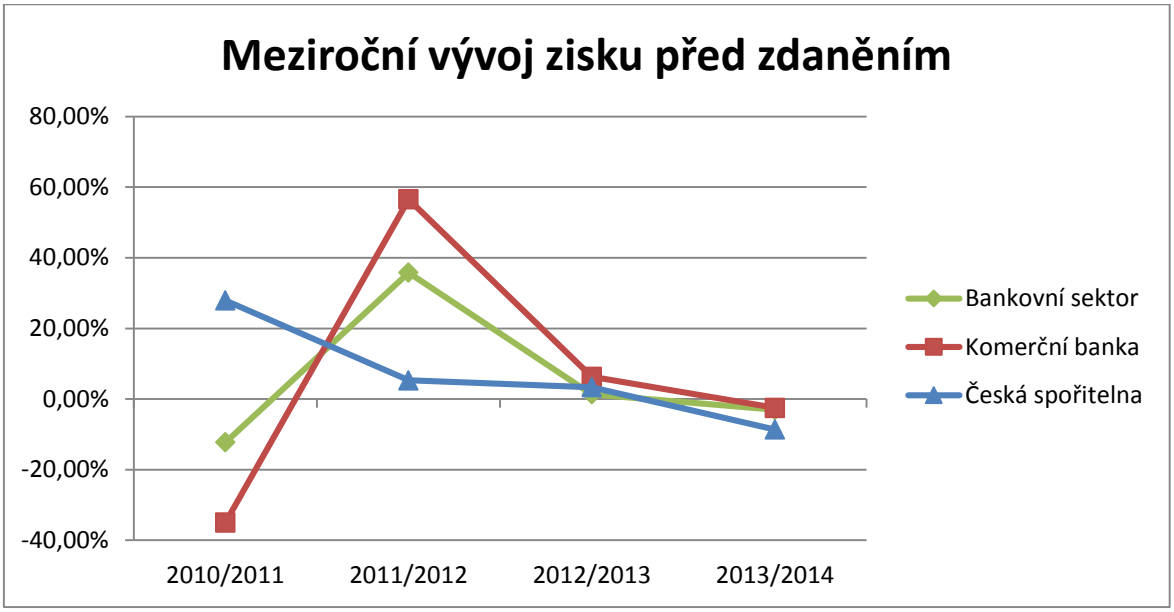

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Graf meziročního vývoje zisku před zdaněním ukazuje, jak významným byl pro analyzované bankovní subjekty rok 2011, kdy Komerční banka a celý bankovní sektor tvrdě pocítily dopady evropské dluhové krize. V roce 2011 došlo u Komerční banky k meziročnímu snížení zisku před zdaněním o celých 34,94 % z důvodu odpisu 75 % nominální hodnoty řeckých státních dluhopisů. Bankovní sektor utrpěl v roce 2011 snížení svého meziročního zisku před zdaněním o 12,23 %. Česká spořitelna, která neměla ve svém dluhopisovém portfoliu žádné řecké státní dluhopisy, naopak navýšila svůj zisk před zdaněním o velmi výrazných 27,93 %. Toto výrazné zvýšení zisku před zdaněním bylo částečně způsobeno meziročním růstem úvěrů o 5,1 %. Rok 2012 byl pro analyzované banky velmi úspěšný. Česká spořitelna pokračovala ve svém trendu a meziroční zisk před zdaněním navýšila o 5,30 %. Komerční banka i bankovní sektor realizovaly zvýšení meziročního zisku před zdaněním a to 56,55 % u Komerční banky a 35,81 % u bankovního sektoru. Nutno dodat, že toto výrazné zlepšení není zapříčiněno žádným strategicky výhodným tahem zmíněných bankovních subjektů, ale faktem, že v předchozím roce 2011 došlo u zmíněných bank k odpisu již zmíněných řeckých státních dluhopisů. Rok 2013 byl rokem střídmého zlepšení. Analyzované bankovní subjekty realizovaly meziroční růst zisku před zdaněním v rozmezí od 1 do 7 procentních bodů. V roce 2014 došlo u všech analyzovaných bankovních subjektů

k meziročnímu snížení zisku před zdaněním. Nejvýrazněji to pocítila Česká spořitelna, která realizovala snížení zisku o 8,62 %. Tento pokles zisku je z významné části zapříčiněn snížením výnosu dividendy z majetkových účastí, který v absolutním vyjádření klesl o 1236 mil. Kč. Komerční banka rok 2014 zakončila snížením svého zisku před zdaněním o 2,48 % a bankovní sektor snížil svůj meziroční zisk o 3,04 %.

5. 3. 11 Vývoj změn čistých úrokových výnosů

Hlavní činností banky je přijímat vklady svých klientů a následně tyto vklady transformovat v poskytnuté úvěry. Cenou peněz je úrok, a proto přijaté vklady klientů s sebou vážou nákladové úroky a poskytnuté úvěry úroky výnosové. Úrokové výnosy jsou nejvýznamnější položkou výkazu zisku a ztráty každého bankovního subjektu, a proto by vývoj změn těchto úrokových výnosů měl být v hledáčku bankovního managementu.

Graf 14: Vývoj změn čistých úrokových výnosů

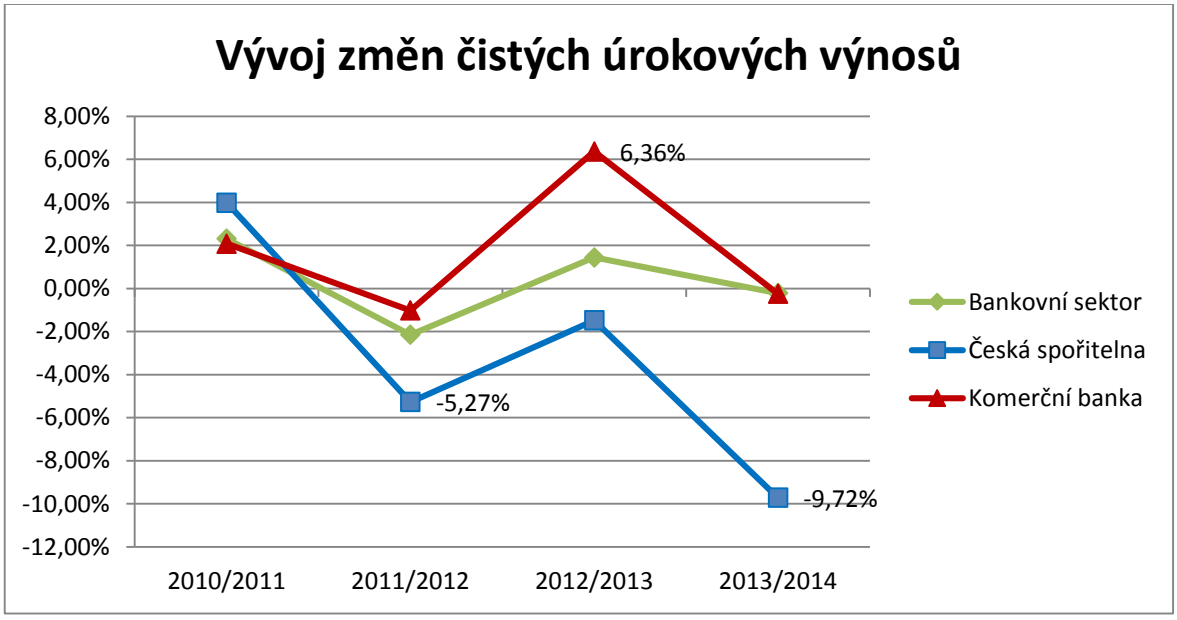

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Rok 2011 byl úspěšný pro analyzované bankovní subjekty, protože všechny navyšovaly své úrokové výnosy oproti předcházejícímu roku 2010. Česká spořitelna realizovala zvýšení úrokových výnosů o celých 3,98 %, Komerční banka o 2,08 % a bankovní sektor o 2,31 %. Rok 2012 byl pro všechny analyzované bankovní subjekty nepříznivý, protože realizovaly snížení úrokových výnosů. Česká spořitelna snížila meziroční úrokový výnos

o významných 5,27 %, Komerční banka o 1,02 % a bankovní sektor o 2,15 %. Na tomto snížení úrokových výnosů se zcela jistě významně podílelo snížení ekonomiky o 1,2 %, které bylo způsobeno doléhající evropskou ekonomickou krizí. Česká ekonomika byla brzděna především sníženou domácí spotřebou a ke konci roku se přidalo i oslabení průmyslové výroby.[63] Negativní vývoj úrokových výnosů z roku 2012 byl vystřídán v roce 2013 velmi výrazným zvýšením úrokových výnosů u Komerční banky o celých 6,36 %. Tento významný nárůst byl zapříčiněn oživením ekonomiky a zvýšeným zájmem o hypotéky a spotřebitelské úvěry. Bankovní sektor také zaznamenal úspěch a zvyšoval úrokový výnos o 1,44 %. Pro Českou spořitelnu nebyl ani rok 2013 úspěšný a opět snižovala svůj úrokový výnos o 1,48 %. Jako částečné vysvětlení toho snížení uvádí management České spořitelny nízké úrokové sazby a vysoce konkurenční bankovní prostředí. Rok 2014 byl pro Komerční banku a bankovní sektor rokem mírného snížení meziročního úrokového zisku. Komerční banka realizovala snížení o 0,25 % a bankovní sektor o 0,22 %. Česká spořitelna realizovala opět snížení hodnoty úrokových výnosů, tentokrát o signifikantních 9,72 %. Tento výrazný pokles komentuje Česká spořitelna nízkou základní úrokovou sazbou ČNB, která je od listopadu 2012 na svém historickém minimu, a to 0,05 %. Z tohoto důvodu ani růst objemů klientských úvěrů nepřeváží další pokles úrokových marží.

5. 3. 12 Vývoj změn čistých výnosů z poplatků a provizí

Poplatky a provize jsou druhým nejvýznamnějším výnosem bankovního subjektu. Tyto výnosy jsou z největší míry naplněny poplatky a provizemi ze správy aktiv, depozitářských služeb, z transakcí a z úvěrů. Výše zmíněné výnosy se u tuzemských bankovních subjektů dlouhodobě snižují. Paradoxem je, že náklady na dosažení těchto výnosů v čase rostou. Vzhledem k zmíněným faktům je patrné, že dosažení výnosů z poplatků a provizí je stále náročnější.[64]

Vzhledem k nově zavedené regulaci Evropské Unie, která udává maximální velikost mezibankovního poplatku, a to u debetních karet 0,2 % a u karet kreditních 0,3 %, lze

[63] Výroční zpráva České spořitelny 2012.
http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2012.pdf
[64] *Výnosy z poplatků a provizí se u našich bank opět snížily*. Http://www.bankovnipoplatky.com/vynosy-z-poplatku-a-provizi-se-u-nasich-bank-opet-snizily-28948

očekávat další snížení výnosu z poplatků. Průměrný poplatek před zavedením této regulace byl zhruba 1 % z transakční částky.[65]

Graf 15: Vývoj čistých výnosů z poplatků a provizí

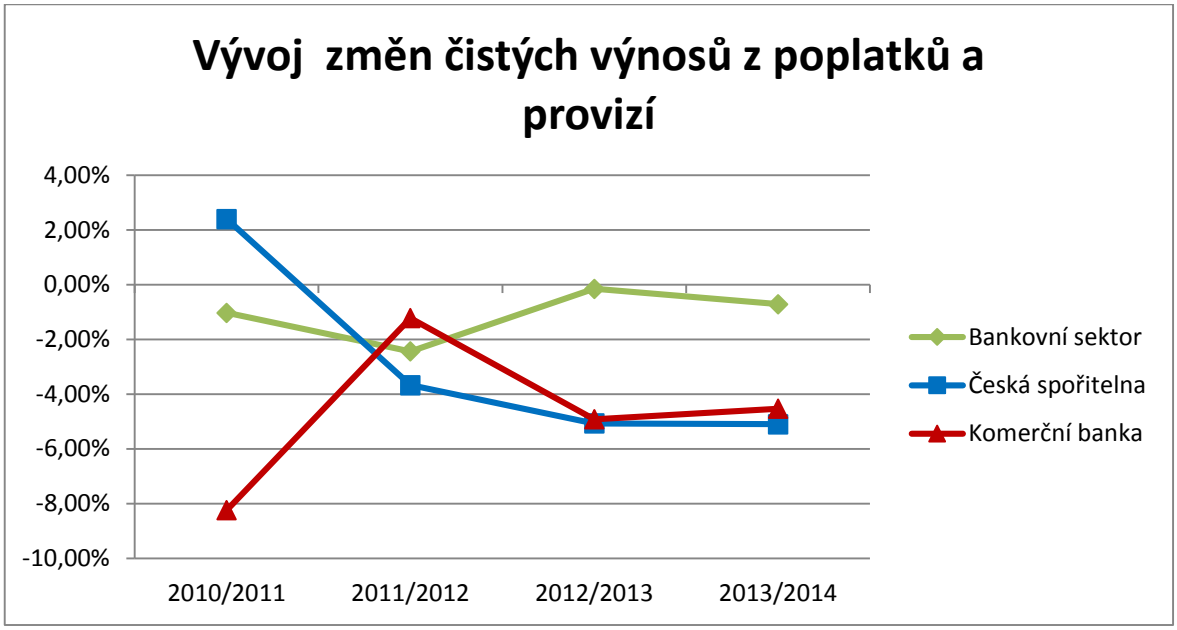

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Rok 2011 přinesl Komerční bance významné snížení čistých výnosů z poplatků a provizí o celých 8,24 %. Na tomto se nejvíce podílelo snížení poplatků a provizí z transakcí a úvěrů. Bankovní sektor snížil tyto zisky o 1,03 % a Česká spořitelna realizovala zvýšení čistých výnosů z poplatků a provizí v hodnotě 2,40 %. Toto zvýšení bylo zapříčiněno výrazným zvýšením výnosů z poplatků a provizí z platebního styku, toto zvýšení dělalo v absolutní hodnotě 505 mil. Kč. Následující rok 2012 byl pro analyzované bankovní subjekty rokem mírného snížení čistých výnosů z poplatků a provizí. Česká spořitelna snížila hodnotu této položky výkazu zisku a ztráty o 3,67 %, Komerční banka o 1,22 % a bankovní sektor o 2,44 %. Rok 2013 byl úspěšný pro bankovní sektor vzhledem ke snižující se schopnosti bankovních subjektů realizovat zvýšení zisku z poplatků a provizí. Bankovní sektor snížil tuto položku o pouhých 0,15 %. Česká spořitelna i Komerční banka realizovaly snížení této položky v hodnotě 5,07 % Česká spořitelna

[65] *Evropský parlament schválil regulaci poplatků za platbu kartou*. Http://ekonomika.idnes.cz/evropsky-parlament-schvalil-regulaci-poplatku-za-platbu-kartou-p8w-/eko_euro.aspx?c=A150310_171914_eko_euro_fih

a 4,92 % Komerční banka. Poslední analyzovaný rok přinesl snížení této položky bankovnímu sektoru o 0,71 %, Komerční bance o 4,53 % a České spořitelně o 5,10 %. Z výše uvedeného vývoje čistých zisků z poplatků a provizí je patrný klesající trend. Vzhledem k nově zavedené regulaci EU, která významně snížila strop poplatků u debetních a kreditních karet, můžeme očekávat i v dalších letech nepříznivý vývoj této položky výkazu zisku a ztráty.

5. 3. 13 Tempo přírůstků derivátů se zápornou reálnou hodnotou

Finanční deriváty jsou instrumenty s hodnotou, která je odvozena od tržní hodnoty podkladového aktiva. Bankovní subjekty používají finanční deriváty pro spekulační činnost a pro činnost zajišťovací. Mezi základní typy finančních derivátů patří futures, warranty, forwardy, swapy a opce. Tempo přírůstků derivátů se zápornou reálnou hodnotou popisuje úspěšnost respektive neúspěšnost daného bankovního subjektu zajišťovat své obchodní operace a spekulovat na tržní cenu podkladových aktiv.

Graf 16: Tempo přírůstků derivátů se zápornou reálnou hodnotou

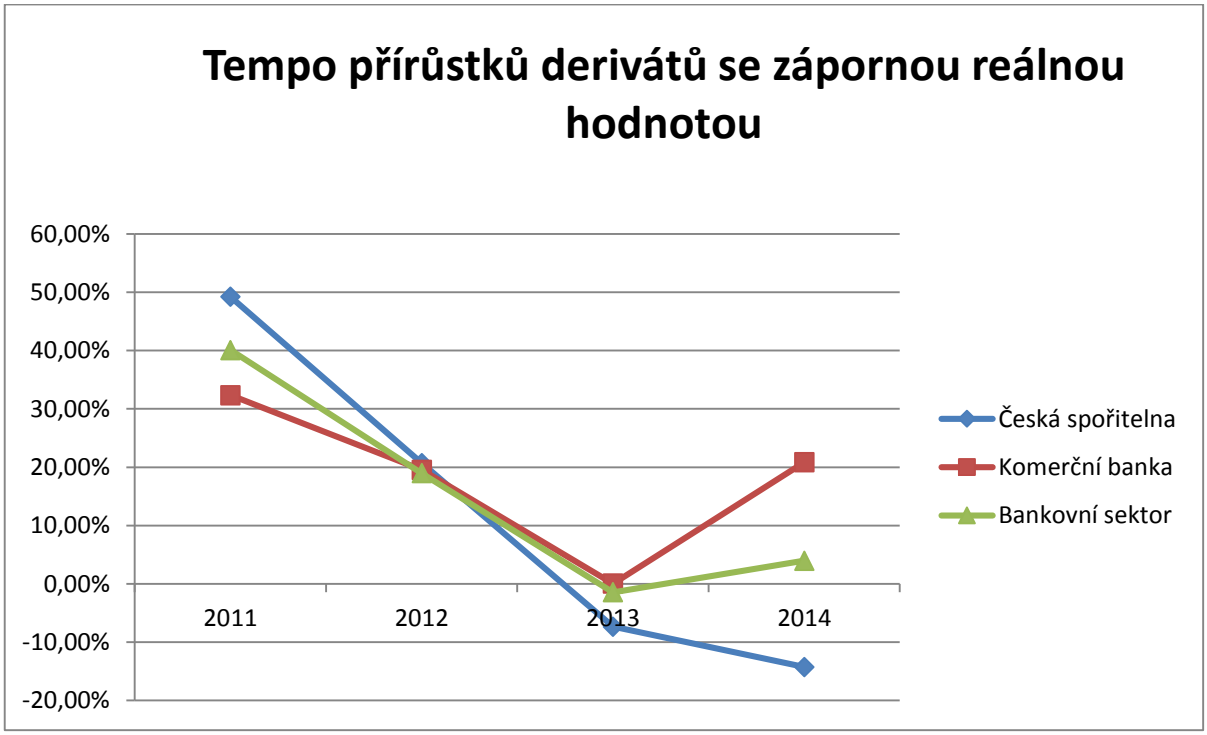

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

Rok 2011 nebyl příznivý pro analyzované bankovní subjekty, které realizovaly zvýšení přírůstku derivátů se zápornou reálnou hodnotou. Česká spořitelna realizovala zvýšení derivátů se zápornou reálnou hodnotou v hodnotě 49,23 %, Komerční banka 32,33 % a bankovní sektor 40,07 %. Zvýšení derivátů se zápornou reálnou hodnotou pokračovalo i v roce 2012, kdy Česká spořitelna zvyšovala tuto položku pasiv o 20,71 %, Komerční banka o 19,56 % a bankovní sektor o 18,99 %. Rok 2013 přinesl příznivý vývoj u všech analyzovaných bankovních subjektů. Česká spořitelna realizovala poprvé za sledované období snížení této položky pasiv o 7,35 %, bankovní sektor o 1,44 % a Komerční banka realizovala růst derivátů se zápornou reálnou hodnotou o 0,04 %. V roce 2014 se vývoj této bilanční položky lišil u každého sledovaného bankovního subjektu. Zatímco Česká spořitelna pokračovala ve snížení o 14,25 %, Komerční banka i bankovní sektor realizoval zvýšení, a to Komerční banka o významných 20,84 % a bankovní sektor o 3,96 %.

5. 3. 14 Tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou

Finanční deriváty s kladnou reálnou hodnotou představují de facto pohledávku za subjektem, se kterým byla derivátová operace uzavřena. Čím vyšší tempo přírůstku derivátů s kladnou reálnou hodnotou bankovní subjekt má, tím lepší je schopnost bankovního subjektu zajišťovat své obchodní operace a spekulovat na tržní cenu podkladových aktiv.

Graf 17: Tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou

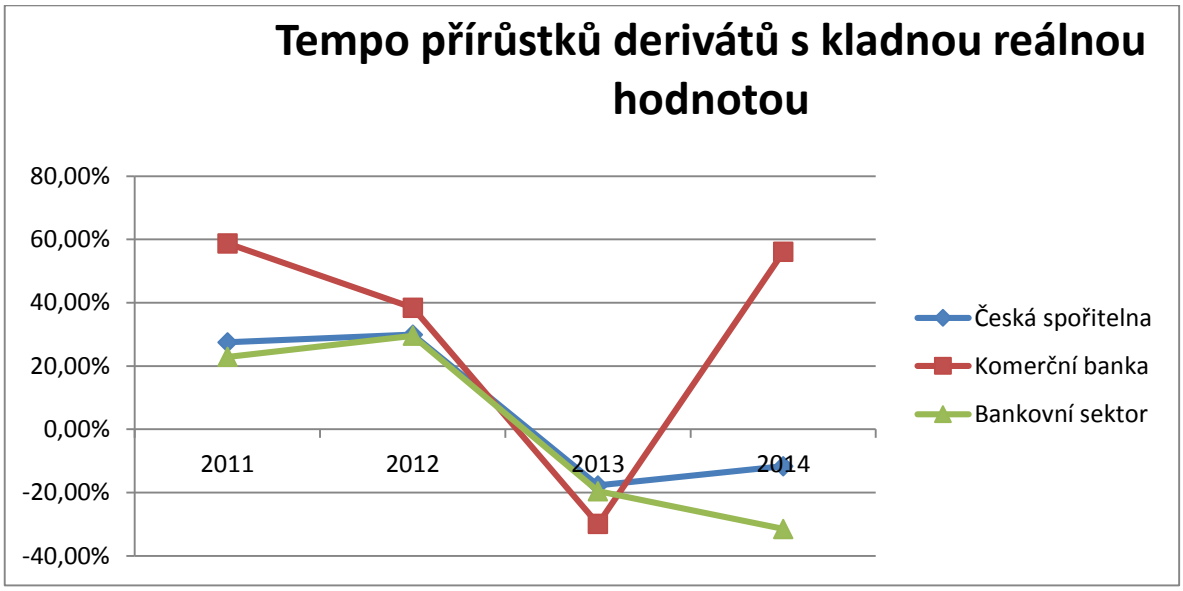

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V roce 2011 zvýšily všechny analyzované bankovní subjekty meziroční přírůstek derivátů s kladnou reálnou hodnotou. Nejvíce zvyšovala hodnotu této položky aktiv Komerční banka, která navyšovala tuto položku o 58,73 %. Na tomto navýšení se nejvíce podílely úrokové swapy, u kterých se jejich hodnota, v absolutním vyjádření, zvýšila meziročně o 4391 mil Kč. Mezi další nástroje, které významně determinují zvýšení přírůstku derivátů s kladnou reálnou hodnotou, patří měnové swapy, měnové forwardy, nakoupené opce, forwardy na emisní povolenky a komoditní swapy. Česká spořitelna v roce 2011 navyšovala tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou o 27,50 % a bankovní sektor o 22,89 %. Rok 2012 přinesl obdobný vývoj této položky aktiv, kdy Česká spořitelna realizovala zvýšení o 29,89 %, Komerční banka o 38,43 % a bankovní sektor o 29,53 %. Významným rokem byl rok 2013, kdy se všem analyzovaným bankovním subjektům nedařilo pokračovat v navýšení této položky aktiv. Česká spořitelna snižovala přírůstek derivátů s kladnou hodnotou o 17,72 %, Komerční banka o 29,94 % a bankovní sektor o 19,57 %. Na tomto snížení se významně podílely úrokové swapy u všech analyzovaných bankovních subjektů. Rok 2014 nebyl příznivý pro Českou spořitelnu, která pokračovala ve snížení o 11,67 % a pro bankovní sektor, který snižoval o 31,52 %. Komerční banka naopak významně zvyšovala o celých 56 %. Toto zvýšení bylo nejvíce ovlivněno zvýšením reálné hodnoty úrokových swapů, měnových swapů a komoditních swapů.

5. 3. 15 Saldo finančních derivátů

Saldo finančních derivátů představuje rozdíl absolutní hodnoty derivátů s kladnou reálnou hodnotou a derivátů se zápornou reálnou hodnotou. Tento ukazatel slouží k zhodnocení zajišťovací a spekulační činnosti analyzovaných bankovních subjektů.

Graf 18: Saldo finančních derivátů v mil. Kč

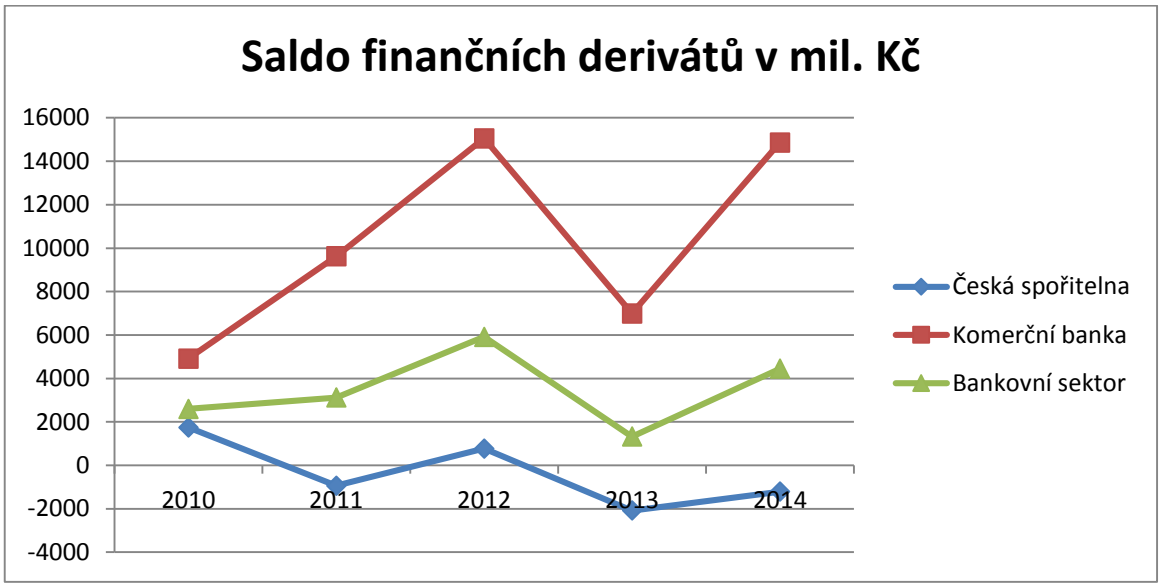

Zdroj: Výroční zprávy České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank. Vlastní zpracování.

V roce 2010 bylo saldo finančních derivátů u Komerční banky výrazně lepší než u České spořitelny a bankovního sektoru. Komerční banka na finančních derivátech vydělala v roce 2010 4910 mil. Kč, Česká spořitelna vydělala 1743 mil. Kč a bankovní sektor získal 2595,25 mil. Kč. Následující rok 2011 byl znovu pro Komerční banku a bankovní sektor pozitivní. Komerční banka realizovala kladné saldo finančních derivátů v hodnotě 9624 mil. Kč, bankovní sektor 3118 mil. Kč. Česká spořitelna měla jako jediná saldo záporné, a to v hodnotě 941 mil. Kč. Rok 2012 byl rokem výrazného zvýšení kladného salda u všech analyzovaných bankovních subjektů, nejvíce pak u Komerční banky, která realizovala kladné saldo v hodnotě 15055 mil. Kč, které bylo způsobeno velmi dobrým výsledkem reálné hodnoty úrokových swapů, což představuje v absolutním vyjádření meziroční růst o 5431 mil. Kč. Následující rok 2013 přinesl prudké snížení tohoto salda. Komerční banka snížila své saldo na 6987 mil. Kč, bankovní sektor na 1318,75 mil. Kč a Česká spořitelna realizovala saldo záporné v hodnotě 2084 mil. Kč. Rok 2014 přinesl opět významné zlepšení salda finančních derivátů u Komerční banky, která navyšovala, opět díky výbornému saldu úrokových swapů, toto saldo na 14861 mil. Kč. Bankovní sektor také navyšoval, a to na 4443,25 mil. Kč a Česká spořitelna pokračovala v záporném saldu, které snížila na 1215 mil. Kč. Na základě rozboru tohoto grafu je patrné, že spekulační činnost

a schopnost efektivně zajišťovat své obchodní transakce je nejlepší u Komerční banky. Česká spořitelna dosahuje v této činnosti podprůměrných hodnot.

5. 3. 16 Analýza likvidního gapu

Likviditu chápeme jako schopnost dostát svým aktuálně splatným závazkům. Likvidita každého bankovního subjektu je velmi důležitá z hlediska důvěry ze strany klientů. Každé narušení likvidity banky, i kdyby bylo jen krátkodobého charakteru, by znamenalo vyvolání nedůvěry ze strany klientů, kteří by své peněžní prostředky velmi pravděpodobně z daného bankovního subjektu vybrali a vložili u jiného. Likvidní gap je chápán jako přebytek nebo nedostatek zdrojů banky v rámci daných časových pásem. Bankovní subjekty vytváří likvidní gapy dle vyhlášky č. 123/2007 Sb.[66] V bankovní praxi jsou časová pásma zpravidla rozdělena do 5 „košů“, a to na požádání do 7 dnů, do 3 měsíců, od 3 měsíců do 1 roku, od 1 roku do 5 let a nad 5 let. Hodnota každého gapu odpovídá rozdílu mezi částkou aktiv (potenciálních přítoků) a pasiv (potenciálních odtoků) v daném časovém období. Hodnota kumulativního gapu pak znamená součet jednotlivých likvidních gapů. Celková hodnota kumulativního gapu musí být rovna nule, protože aktiva banky se rovnají pasivům.

Záporné či kladné hodnoty likvidního gapu znamenají disproporci mezi aktivy a pasivy z hlediska jejich splatnosti.

Tabulka 7: Likvidní gap České spořitelny

Mil. Kč.	Do 1 m.	Od 1m do 1 r.	Od 1 r. do 5 l.	Nad 5 l.	Nespecifikované
Periodický gap	177915	-51679	-23398	-18721	-84117
Kumulativní gap	177915	126236	102838	84117	0

Zdroj: Výroční zpráva České spořitelny 2014

Pro první časové pásmo do 1 měsíce vychází periodický gap kladný v hodnotě 177915 mil. Kč, což vypovídá o skutečnosti, že aktiva (potenciální přítoky) převyšují pasiva (potenciální odtoky). Pro časové pásmo od 1 měsíce do 1 roku má Česká spořitelna periodický gap

[66] Vyhláška č. 123/2007 Sb. o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.
Http://www.cnb.cz/cs/legislativa/vyhlasky/vyhlaska_123_2007_uz_k_2012_07_01.pdf

v hodnotě -51679 mil. Kč, tudíž pro toto časové období má Česká spořitelna více potenciálních odtoků než přítoků a teoreticky by hrozilo riziko likvidity. Důležitější než periodický gap je ale kumulativní gap, který vychází stále kladný, a to v hodnotě 126236 mil. Kč. Pro časové pásmo od 1 roku do 5 let vychází periodický gap v hodnotě -23398 mil. Kč, kumulativní gap je však stále v kladných hodnotách, a to 102838 mil. Kč. Časové období nad 5 let vykazuje periodický gap v hodnotě -18721 mil. Kč. Kumulativní gap je v hodnotě 84117 mil. Kč. Z výše uvedené tabulky jasně vyplývá, že Česká spořitelna nemá žádné problémy s likviditou, jelikož její kumulativní likvidní gap dosahuje za všechna časová pásma kladné hodnoty, což znamená, že aktiva (potenciální přítoky) jsou vyšší než pasiva (potenciální odtoky).

5. 3. 17 Spider analýza

Tento graf umožňuje rychlé a přehledné vizuální vyhodnocení postavení České spořitelny vůči jejímu konkurentovi Komerční bance a bankovnímu odvětví. Do spider grafu můžeme použít více ukazatelů a tím syntetizovat výsledky z finanční analýzy. Hodnoty ukazatelů bankovního odvětví představují 100 % hodnotu v grafu a hodnoty ukazatelů České spořitelny a Komerční banky jsou procentuálně přepočítány podle hodnot bankovního sektoru. Tím je zajištěno srovnání a přehlednost v grafu.

Graf 19: Spider analýza

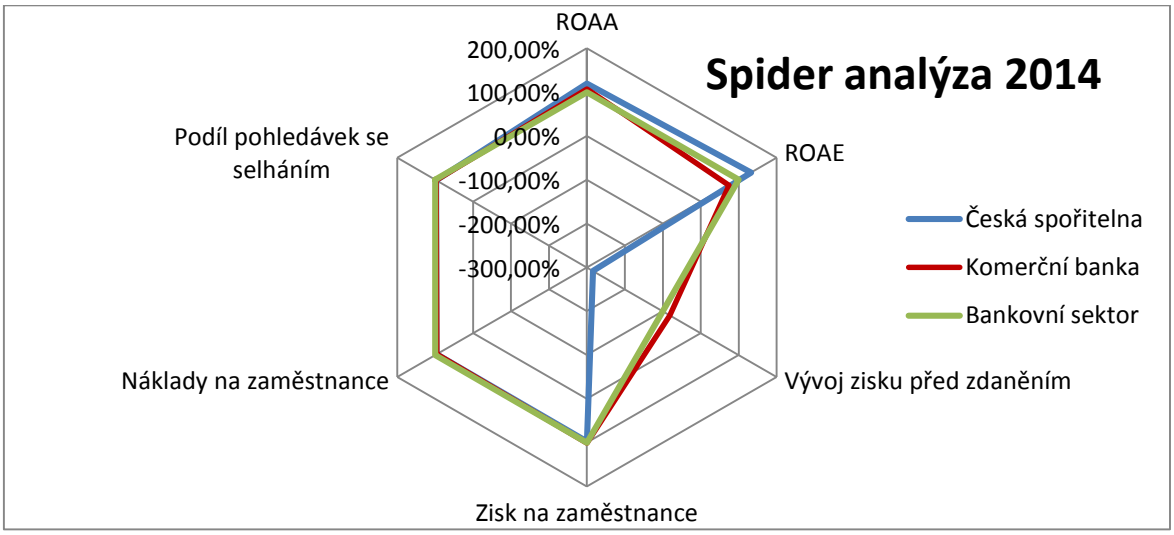

Zdroje: Výroční zpráva České spořitelny, Komerční banky, Československé obchodní banky a UniCredit Bank, databáze ČNB ARRAD. Vlastní zpracování.

Na první pohled je patrné, že ukazatele zisk na zaměstnance, náklady na zaměstnance a podíl pohledávek se selháním dosahují u analyzovaných bankovních subjektů skoro stejné hodnoty, a proto jejich podrobnější popisování nemá žádaný efekt a dále jim nebude věnována větší pozornost. O něco více zajímavá je hodnota rentability průměrných aktiv, kde Česká spořitelna zaujímá dominantní postavení a převyšuje odvětvovou hodnotu o celých 19,18 %. Komerční banka také převyšuje odvětvovou hodnotu, a to o celých 6,85 %. Z výše uvedeného vyplývá, že nejlépe zhodnotit svá průměrná aktiva umí Česká spořitelna. Výrazně zajímavější je analýza rentability průměrného vlastního kapitálu, kde opět Česká spořitelna dosahuje nejvyšší hodnoty, a to o 32,54 % vyšší než odvětví. Komerční banka však zaostává za odvětvím o celých 25,72 %. Schopnost České spořitelny zhodnotit svůj vlastní kapitál je tedy opět z výše analyzovaných bankovních subjektů nejlepší. Poslední ze zkoumaných ukazatelů je ukazatel vývoje zisku před zdaněním za období 2013 a 2014. Tento ukazatel dosahoval záporných hodnot u všech analyzovaných bankovních subjektů. Z grafu je patrné, že nejhorší vývoj zisku před zdaněním měla Česká spořitelna, která snižovala oproti odvětví o 283,55 % víc. Komerční banka naopak snižovala zisk před zdaněním o 18,42 % méně než bankovní odvětví, a proto byl její vývoj zisku před zdaněním u analyzovaných bankovních subjektů jednoznačně nejlepší.

5.4 Analýza konkurence v odvětví – Porterův model pěti sil

Aplikací Porterova modelu pěti sil na Českou spořitelnu je zjištěno konkurenční prostředí České spořitelny prostřednictvím intenzity konkurenčních tlaků. Mezi konkurenční tlaky zahrnované do Porterova modelu pěti sil patří vyjednávací síla odběratelů, vyjednávací síla dodavatelů, ohrožení ze strany potenciálních konkurentů a ohrožení ze strany substitutů.

5.4.1 Ohrožení ze strany substitutů

V dnešním velmi konkurenčním bankovním prostředí je takzvaná diferenciace nabízených produktů poměrně malá. Konkurenční bankovní subjekty nabízejí převážně stejné produkty, které jsou poměrně dobře nahraditelné. Každý bankovní subjekt by měl mít široké spektrum nabízených produktů a služeb, aby jeho zákazník nemusel vyhledávat kýžený produkt či službu u konkurenčního bankovního subjektu. Jako substitut k bankovní činnosti můžeme s jistou nadsázkou přiřadit virtuální měny typu Bitcoin. Virtuální měna jako prostředek směny do jisté míry substituuje peněžní prostředky v bezhotovostní podobě, a proto je

virtuální měna zařazena mezi bankovní substituty. Jelikož je možnost platby virtuální měnou v České republice výrazně omezená, není tomuto substitutu věnována velká pozornost. Mezi další substituty bankovní činnosti můžeme zařadit nebankovní instituce půjčující peníze. Tyto instituce nejsou bankou, ale právnickou osobou, která se zaměřuje převážně na spotřebitelské financování. Jejich typickým rysem je vyšší úrok než u bankovních institucí. Nicméně v dnešní době takzvané „neznačkové bankovní společnosti“ typu Cetelem, HomeCredit a Cofidis mají úvěrové podmínky přehledné a srozumitelné, čímž se výrazně přibližují ke standardu bank a tím se jejich hrozba z pohledu substitutů zvyšuje.

5.4.2 Vyjednávací síla dodavatelů

Představíme-li si bankovní subjekt jako instituci obchodující s penězi v různých formách, jako dodavatelé pak vystupují sami klienti. Těmito klienty uvažujeme jak retailové klienty, tak klienty korporátní. Vyjednávací síla dodavatelů je pak velmi významná, protože dostatek klientů je základ úspěchu každé bankovní instituce. V dnešním bankovním odvětví na území České republiky působí 45[67] bank, a proto je bankovní prostředí velmi konkurenční. Česká spořitelna má v tomto ohledu významnou konkurenční výhodu, protože má nejvíce klientů ze všech bankovních institucí působících na území České republiky. V roce 2014 měla Česká spořitelna 5 031590 klientů, čímž naprosto potvrzuje své dominantní postavení na bankovním trhu.

Mezi další dodavatele bankovní instituce můžeme řadit dodavatele informačních technologií, které jsou pro fungování bankovní instituce naprosto klíčové. Vzhledem k počtu těchto dodavatelů a kapitálové vybavenosti bank je vyjednávací síla dodavatelů informačních technologií slabá.

5.4.3 Vyjednávací síla odběratelů

Jak již bylo zmíněno výše, klienti mají možnost výběru mezi 45 bankovními subjekty, a proto je bankovní odvětví České republiky velmi konkurenční. Čím širší je spektrum nabízených služeb a produktů u bankovních institucí, tím vyšší vyjednávací sílu odběratelé mají. V dnešní době chce-li klient například hypoteční úvěr, není nic jednoduššího než si srovnat cenové podmínky ostatních bankovních institucí a rozhodnout se pro tu

[67] ČNB. Databáze ARAD.
Http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=33049&p_uka=1&p_strid=BAA&p_od=201003&p_do=201509&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C

nejvýhodnější. Další faktor, který poukazuje na vysokou vyjednávací sílu odběratelů, je dnes velmi populární refinancování úvěru. Refinancování úvěru znamená splatit stávající úvěr úvěrem od jiné banky za výhodnějších podmínek. Toto refinancování se v dnešním bankovním odvětví stává jednou z nejvyužívanějších akvizičních strategií.

5.4.4 Ohrožení ze strany potenciální konkurence

V dnešní době působí na území České republiky 45 bankovních subjektů, 22 poboček zahraničních bankovních subjektů, 5 stavebních spořitelen, 6 malých bank, 8 středních bank a 4 banky velké.[68] Výše zmíněné členění vychází z hodnoty bilanční sumy. Velké banky mají bilanční sumu vyšší než 250 mld. Kč, střední banky v rozmezí 50 až 200 mld. Kč a malé banky bilanční sumu nižší než 50 mld. Kč.

Každá nově vstupující konkurence si musí být vědoma velkých překážek vstupu do bankovního odvětví.

Překážky vstupu:

Úspory z rozsahu. Dnešní banky mají širokou škálu nabízených produktů a služeb za poměrně přijatelné ceny. Pokud by chtěl potenciální konkurent vstoupit na bankovní trh, byl by nucen v rámci konkurenceschopnosti vstoupit na bankovní trh s velkým spektrem produktů a služeb.

Kapitálová náročnost. Minimální požadavek na základní kapitál bankovního subjektu v České republice je 500 mil. Kč. Velikost počátečního kapitálu bankovního subjektu je důležitá z hlediska počáteční reklamy, investice do výzkumu a vývoje, materiálního vybavení. Kapitál je také velmi důležitý pro vytváření důvěry zákazníka a případné krytí počáteční ztráty.

Diferenciace produktu. Nynější bankovní subjekty mají na trhu vybudovanou strategii jak si udržet své stávající klienty a získat nové. Tyto bankovní subjekty mají jasně zavedenou značku, která je v povědomí veřejnosti. Tato diferenciace vytváří tlak na nově vstupující

[68] ČNB. Databáze ARAD. Http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=33049&p_uka=1%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10&p_strid=BAA&p_od=201003&p_do=201509&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C

bankovní subjekty a nutí je k velkým investicím do vytváření dobrého jména jejich značky a k akvizici nových zákazníků.

Nákladové znevýhodnění nesouvisející s velikostí. Silné bankovní subjekty mohou mít výhodu ve vhodnějším umístění, dobré distribuční síti a loajálních zákaznících. Aby se nový bankovní subjekt dokázal dostatečně prosadit, musí vydat velké náklady na překonání těchto bariér.

Přístup k distribučním kanálům. Vytvoření nového distribučního kanálu by pro nově vstupující bankovní subjekt neměl být problém. Bude ale nutné vynaložit velké náklady na vytvoření takových distribučních kanálů, které by byly srovnatelné s konkurenčními bankovními institucemi.

Intenzita soupeření mezi stávajícími bankovními subjekty. Konkurence v bankovním odvětví je velmi silná. Na tom není nic zvláštního, když si uvědomíme, že čistý zisk realizovaný v tomto odvětví dosahuje hodnoty vyšší než 60 000 mil. Kč. Bankovní sektor, tak jak ho definuje autor práce, je tvořen čtyřmi největšími bankami, a to Českou spořitelnou, Komerční bankou, Československou obchodní bankou a UniCredit Bank. Tyto bankovní subjekty si mezi sebou rozdělují kolem 45 000 mil. Kč každý rok, a proto je intenzita soupeření těchto velkých bank vysoká. Tato intenzita soupeření se projevuje ve vysoké akviziční strategii bankovních subjektů realizovaných skrze nabídky refinancování úvěrů za výhodnějších podmínek. Z interních zdrojů České spořitelny byl tento trend potvrzen a navíc doplněn informací, že Česká spořitelna jakožto největší bankovní subjekt v počtu klientů na území České republiky eviduje každoroční významné snížení své klientské základny z důvodu přirozeného úmrtí. Tato informace dává smysl, když si do kontextu vložíme počet zákazníků České spořitelny a dobu jejího působení na trhu České republiky.

5.4.5 Vyhodnocení Porterova modelu pěti sil

Česká spořitelna není nijak významně ohrožena nově vstupujícími konkurenčními bankovními subjekty, protože překážky pro nově vstupující bankovní subjekty jsou velmi vysoké. I kdyby do odvětví nové bankovní subjekty přišly, neměly by takový tržní podíl a vybavenost, aby velké banky jako je Česká spořitelna ohrozily.

Nejvýznamnějším ohrožením pro Českou spořitelnu jsou její odvětvoví konkurenti. Mezi ně řadíme Československou obchodní banku, Komerční banku a UniCredit Bank. Pro Českou

spořitelnu je velmi důležité pravidelně identifikovat svou konkurenci, protože na bankovním trhu, který je vysoce konkurenční, dochází k neustálým akvizičním útokům ve formě refinancování úvěrů za zvýhodněných podmínek. Tyto bankovní subjekty mezi sebou soupeří a snaží se neustále vylepšovat své produkty a služby, rozšiřovat distribuční kanály a zdokonalovat reklamní kampaně. To vše s cílem zvětšit své zákaznické portfolio a rozšířit svůj tržní podíl.

Dalším ohrožením pro Českou spořitelnu a další velké banky jsou středně veliké banky. Kvalitní, perspektivní středně veliké banky, které mají potenciál se stát bankami velkými.

Česká spořitelna a ostatní velké banky jsou dále ohroženy vyjednávací silou zákazníků, kteří vyžadují nižší cenu a neustále se zvyšující kvalitu nabízených produktů a služeb.

Celkově vzato postavení České spořitelny na trhu velkých bank je velmi dobré. Velké banky celkem získávají zhruba 75 % tržního podílu celého bankovního sektoru. Největší ohrožení pro Českou spořitelnu je ze strany stávajících konkurentů. Další ohrožení pro Českou spořitelnu je vyjednávací síla odběratelů, která se projevuje v neustálém boji o snížení cen produktů a služeb a o zlepšení jejich kvality. Posledním ohrožením pro Českou spořitelnu a všechny velké banky jsou silné střední banky, které mají potenciál se stát bankami velkými a útočit na stávající velké banky.

6. Diskuse a závěr

V této části práce budou popsány výsledky výzkumu v jeho širším kontextu a budou také zmíněny limity této práce.

Téma ekonomické analýzy podniku či její části finanční analýzy, kde nalezneme vhodné ukazatele a jejich doporučené hodnoty, je poměrně často popisováno v mnoha publikacích mnoha autorů. Ekonomická či finanční analýza bankovního subjektu je už o poznání méně populární mezi autory a na trhu najdeme výrazně méně publikací vypovídajících o vhodných ukazatelích a jejich doporučených hodnotách pro tyto subjekty. Z důvodu tohoto nedostatku publikací a možnosti výběru a tvorby vlastních ukazatelů byl autorem vybrán jako prostředek zájmu subjekt bankovní.

Jako nevýznamnější limit této práce je považován nedostatek odborné literatury, která by sloužila jako zdroj informací pro odbornou diskusi výsledků jednotlivých ukazatelů, které byly v této práci vypočítány.

Po provedení finanční analýzy České spořitelny a analýzy konkurence v odvětví (Porterův model pěti sil) byla zhodnocena celková situace České spořitelny z pohledu její vnitřní stability, rentability a finančního zdraví. Dále bylo zhodnoceno postavení České spořitelny v odvětví velkých bank.

Pro zhodnocení finančního zdraví České spořitelny byly vybrány ukazatele jak z elementární finanční analýzy, tak ukazatele specifické pro bankovní subjekty. Dále byla vytvořena horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty.

Mezi vhodné ukazatele finanční analýzy, které reflektují finanční zdraví a stabilitu České spořitelny byly vybrány ukazatele poměr úvěrů po splatnosti 90 dnů, podíl poskytnutých úvěrů k celkovým aktivům, náklady na jednoho zaměstnance, zisk na jednoho zaměstnance, meziroční nárůst bilanční sumy, rentabilita průměrných aktiv, rentabilita průměrného vlastního kapitálu, zisk na akcii, analýza likvidního gapu, kapitálová přiměřenost, podíl vlastního kapitálu k celkovým aktivům, meziroční vývoj zisku před zdaněním, vývoj změn čistých úrokových výnosů, vývoj změn čistých výnosů z poplatků a provizí, tempo přírůstku derivátů se zápornou reálnou hodnotou, tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou a saldo finančních derivátů.

Česká spořitelna dosahuje nadprůměrných hodnot ukazatelů rentability a jednoznačně svými výsledky deklaruje dominantní postavení jak ve vztahu ke svému konkurentovi Komerční bance, tak ve vztahu k sektoru velkých bank, jehož je sama součástí. Rentabilita průměrného vlastního kapitálu je za celé sledované období 2010-2014 významně vyšší než hodnota tohoto ukazatele u Komerční banky či bankovního sektoru. Za zmínku stojí výsledek rentability průměrného vlastního kapitálu roku 2011, kdy vzhledem k odpisu řeckých státních dluhopisů dosahovala rentabilita průměrného vlastního kapitálu Komerční banky 11,24 % a bankovního sektoru 21,00 %. V tomto nepříznivém roce, kdy byla část eurozóny postižena dluhovou evropskou krizí, dosahovala Česká spořitelna rentability průměrného vlastního kapitálu 31,60 %. Tento pozitivní průběh rentability průměrného vlastního kapitálu vydržel České spořitelně do konce sledovaného období 2014, přičemž hodnota tohoto ukazatele byla v každém sledovaném roce vyšší o minimálně 3 procentní body než u bankovního sektoru či konkurence.

Rentabilita průměrných aktiv ukazuje podobný trend jako rentabilita průměrného vlastního kapitálu. Česká spořitelna od roku 2011 do roku 2014 dosahuje vyšší hodnoty tohoto ukazatele než bankovní sektor i konkurenční Komerční banka a to v hodnotě vyšší než 1,75 %, což podle Zieglera, Žalmana a kolektivu vypovídá o výborné schopnosti zhodnocovat svá aktiva.[69]

Průběh podílu poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů České spořitelny dosahuje za sledované období hodnoty menší jak 85 %, čímž potvrzuje svou obezřetnost. Pro české banky je typické, že jejich hodnota podílu poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům klientů je menší než 100 %[70], což potvrzuje jak bankovní sektor, tak Komerční banka. U evropských bank je hodnota tohoto ukazatele výrazněji vyšší a často převyšuje hodnotu 100 %, a proto jsou české banky ve srovnání s evropskými obezřetnější, což jim přidává na důvěře a kredibilitě.

Průběh hodnoty zisku na zaměstnance České spořitelny za sledované období má do roku 2013 rostoucí tempo a je vyšší než hodnota tohoto ukazatele u Komerční banky. Naopak náklady na zaměstnance má Česká spořitelna výrazně vyšší než konkurenční Komerční

[69]Ziegler, K., Žalman, L. a kolektiv., *Finanční řízení bank*, s. 35
[70]*Struktura bankovního sektoru*.
Https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/bankingstructuresreport201410.en.pdf

banka i bankovní sektor. Na základně provedených výpočtů lze konstatovat, že Komerční banka je schopna z analyzovaných bankovních subjektů nejefektivněji řídit svá personální aktiva.

Důležitý ukazatel pohledávky po splatnosti 90 dní, který zkoumá a měří kvalitu úvěrového portfolia České spořitelny, dosahoval hodnoty 4,20 % v roce 2014, což je hodnota podobná Komerční bance i bankovnímu sektoru a tím nevybočuje od své konkurence či sektoru, a proto lze konstatovat, že pohledávkové portfolio České spořitelny je dobré a odpovídá sektorovému průměru.

Analýza zisku na akcii ukazuje, že vývoj tohoto ukazatele dosahuje u České spořitelny téměř lineárního průběhu na rozdíl od vývoje zisku na akcii u Komerční banky, která v roce 2011 hodnotu tohoto ukazatele výrazně snížila vzhledem k odpisu řeckých dluhopisů. Podle analýzy zisku na akcii je patrné, že ve sledovaném období měla Česká spořitelna výrazně koherentnější vývoj zisku.

V rámci horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty České spořitelny bylo zjištěno, že Česká spořitelna má výrazný problém v oblasti úrokových výnosů. Vývoj meziročních změn úrokových výnosů je za sledované období, kromě roku 2011, výrazně horší než u Komerční banky a bankovního sektoru. Od roku 2012 dosahuje Česká spořitelna záporného vývoje tohoto ukazatele. V roce 2014 tento ukazatel dosahoval hodnoty -9,72 %, což je výrazně nižší hodnota než u bankovního sektoru a Komerční banky, která dosahovala hodnoty kolem -0,20 %.

Ani vývoj čistých výnosů z poplatků a provizí není u České spořitelny v dobrém stavu. Od roku 2011, kdy tento bankovní subjekt dosahoval hodnoty tohoto ukazatele 2,40 %, došlo ke každoročnímu zápornému vývoji. V roce 2014 dosahoval tento ukazatel hodnoty -4,53 %, což je hluboko pod hodnotou bankovního sektoru, která dosahuje -0,71 %. Tento negativní průběh se ukazuje i na meziročním vývoji zisku před zdaněním, který je za celé sledované období klesající. V roce 2011 zvýšila Česká spořitelna, na rozdíl od Komerční banky a bankovního sektoru, který byl poznamenán evropskou dluhovou krizí, meziroční vývoj zisku před zdaněním o signifikantních 27,93 %. Od roku 2011 je však hodnota tohoto ukazatele klesající, v roce 2014 dokonce záporná v hodnotě -8,62 % což je hluboko pod bankovním sektorem i Komerční bankou.

Výše zmíněné výsledky horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty jsou zapříčiněny výrazným odlivem zákazníků a neúspěšnou segmentační strategií České spořitelny implementovanou roku 2012. Tato strategie takzvané „barevné segmentace“ měla za cíl rozčlenit klienty do čtyř skupin podle barev na béžový segment, modrý, černý a šedý. První, béžový segment, se zaměřuje na všechny klienty s cílem poskytnout jednoduchá finanční řešení pro každého s důrazem na přátelskost, snadnost a důvěru. Druhým segmentem je segment modrý, který cílí na klienty s čistým měsíčním příjmem 30 000 Kč a víc nebo objemem 0,5mil. Kč a víc. Cílem České spořitelny je poskytnout tomuto segmentu výhodné finanční řešení pro finančně zdatné klienty s důrazem na profesionalitu, zodpovědnost a partnerství. Třetím segmentem jsou klienti s příjmem 100 000 Kč a více nebo s majetkem vyšším než 1 mil. Kč. Cílem tohoto segmentu je poskytnout exkluzivní služby pro ty klienty, kteří chtějí zhodnocovat svůj majetek, s důrazem na jedinečnost, exkluzivitu a prestiž. Posledním z barevných segmentů je segment šedý, který je zaměřen na živnostníky a podnikatele s obratem do 30 mil. Kč.[71] Cílem tohoto segmentu je poskytnout finanční služby využívající hluboké znalosti předmětu podnikání klienta s důrazem na srozumitelnost, expertízu a proaktivitu. Tato segmentační strategie měla přinést České spořitelně efektivnější cílení na své klienty, větší pochopení klientských potřeb a vyšší zisky. Dopad této strategie však nenaplnil očekávání managementu a Česká spořitelna realizovala výrazné snížení výnosů z poplatků, provizí a úroků. Jako důsledek této neúspěšné strategie byl dne 1. 1. 2015 nahrazen dosavadní ředitel distribuční sítě retailu Jiří Škorvaga Tomášem Salomonem.[72]

Česká spořitelna má sice nejvíce zákazníků ze všech zmíněných bankovních subjektů, ale její schopnost prodávat své produkty a generovat tak meziročně se zvyšující zisky z poplatků, provizí a úroků je velmi omezená. Z výročních zpráv České spořitelny bylo zjištěno, že Česká spořitelna trpí velmi silným konkurenčním bojem, který se projevuje v akviziční strategii konkurenčních bankovních institucí, které se snaží nalákat zákazníky České spořitelny na refinancování úvěrů za zvýhodněných podmínek. Dalším neopomenutelným determinantem tohoto negativního vývoje je fakt, že se klientská základna České spořitelny snižuje také z důvodu úmrtí klientů.

[71] *Česká spořitelna bude mít nově 4 tváře a 4 barvy. Kterou tvář nabídne vám?* Http://www.poplatkozrout.cz/737-Ceska-sporitelna-bude-mit-nove-4-tvare-i-4-barvy.aspx

[72] Tamtéž

Tento negativní průběh výsledků České spořitelny vedl k významným personálním změnám. Ke konci roku 2015 se předseda představenstva České spořitelny Pavel Kysilka rozhodl rezignovat na post předsedy představenstva. Otázkou zůstává, do jaké míry to bylo rozhodnutí právě Pavla Kysilky. S účinností od 1. 1. 2016 se stal předsedou představenstva Tomáš Salomon, který je členem představenstva České spořitelny a je odpovědný za drobné bankovnictví.

Zajímavý je také meziroční vývoj derivátů se zápornou reálnou hodnotou, který na začátku sledovaného období 2011 činil u České spořitelny 49,23 %, což bylo výrazně nad bankovním sektorem i Komerční bankou. V průběhu sledovaného období se však tento vývoj obrátil a od roku 2013 dosahuje Česká spořitelna záporného růstu tohoto ukazatele, což svědčí o dobré schopnosti České spořitelny zajišťovat své obchodní operace a spekulovat na cenu podkladových aktiv, čímž zhodnocuje své prostředky. V roce 2014 dosahovala hodnota tohoto ukazatele -14,25 % u České spořitelny, 3,96 % u bankovního sektoru a 20,84 % u Komerční banky. Průběh meziročního vývoje derivátů s kladnou reálnou hodnotou je u České spořitelny už méně pozitivní. V roce 2011 zvyšovala Česká spořitelna hodnotu derivátů s kladnou reálnou hodnotou o výrazných 27,50 %, v roce 2014 to už ale bylo -11,67 %, což je významně lepší vývoj než u bankovního sektoru, který také snížil své deriváty s kladnou reálnou hodnotou, a to o 31,52 %. Komerční banka v roce 2014 na rozdíl od České spořitelny a bankovního sektoru zvyšovala své deriváty s kladnou reálnou hodnotou o velmi významných 56,04 % a tím jasně ukázala, že zajišťovat své obchodní operace a spekulovat na podkladovou cenu aktiv umí z výše zmíněných subjektů jednoznačně nejlépe.

Podíváme-li se na celkové saldo finančních derivátů, zjistíme, že za celé pětileté sledované období dosahovala Česká spořitelna salda významně horšího než Komerční banka a bankovní sektor. V letech 2011, 2013 a 2014 bylo saldo finančních derivátů tohoto bankovního subjektu záporné. Naopak konkurenční Komerční banka dosahovala hodnot významně převyšujících jak Českou spořitelnu, tak bankovní sektor a jasně demonstrovala svou schopnost efektivně zajišťovat své obchodní operace a spekulovat na podkladovou cenu aktiv.

Celkově vzato zajišťování obchodních operací a spekulační činnost není silnou stránkou České spořitelny. V těchto činnostech dosahuje podprůměrných hodnot, což se podílí na klesajícím tempu vývoje zisku před zdaněním.

Z pohledu makroekonomického vývoje České republiky, který vytvořilo ministerstvo financí v rámci tzv. 40. Kolokvia průzkumu prognóz makroekonomického vývoje ČR 2015-2018 jasně vyplývá, že predikce vývoje hrubého domácího produktu pro roky 2016-2018 je kladná v rozmezí 2,5 až 2,6 %. Míra nezaměstnanosti za stejné sledované období je pak klesající v rozmezí 4,8 až 4,7 %. Spotřeba domácností bude dosahovat reálného růstu v rozmezí 2,8 až 2,5 % za sledované období 2016 až 2018.[73]Dá se tedy očekávat, že budoucí makroekonomické podmínky by neměly negativně ovlivňovat bankovní sektor České republiky a českou ekonomiku jako celek.

S účinností od 22. 7. 2014byla v rámci evropské směrnice CRD IV přijata proticyklická kapitálová rezerva, která si klade za cíl zvýšit odolnost bankovního sektoru vůči cyklicky se projevujícím rizikům spojeným s úvěrovou aktivitou. Tento čistě makroobezřetnostní nástroj bude vytvářet kapitálovou rezervu v období zvýšeného růstu úvěrů a bude použit v dobách recese nebo finanční nestability. Díky této rezervě budou schopny úvěrové instituce poskytovat úvěry domácnostem a podnikům i v dobách recese či finanční nestability, čímž dojde ke stabilnější nabídce úvěrů, z čehož budou těžit jak vkladatelé, kteří poskytují své úspory bankám, tak dlužníci, kteří budou mít i v době recese přístup k stabilnější nabídce úvěrů.[74] Tato rezerva bude v hodnotě 0,5 % kapitálu Tier 1. Nejen díky makroekonomickému vývoji a zavedení proticyklické kapitálové rezervy je patrné, že budoucí vývoj českého bankovního sektoru bude pozitivní a výrazně stabilnější.

V rámci ekonomické analýzy bylo zjištěno, že postavení České spořitelny je sporné jak v odvětví velkých bank, tak v porovnání s jejím hlavním konkurentem Komerční bankou. Česká spořitelna dosahuje v mnoha aspektech nadprůměrných hodnot jak v rámci ukazatelů specifických pro bankovní subjekty, tak v rámci horizontální analýzy účetních výkazů. Pozitivní pohled na tento bankovní subjekt je vystřídán negativním až v okamžiku bližší analýzy výkazu zisku a ztráty, kde dosahuje podprůměrných hodnot s prohlubujícím se negativním trendem. Ačkoliv makroekonomické ukazatele nepřinášejí do bankovního sektoru žádné významné nepříznivé bariéry, silné konkurenční prostředí bankovního sektoru

[73]*40. Kolokvium – průzkum prognóz makroekonomického vývoje ČR 2015-2018.* Http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2015/40-kolokvium-pruzkum-prognoz-makroekono-23314)

[74]Česká národní banka. *Proticyklická kapitálová rezerva.*https://www.cnb.cz/cs/faq/proticyklicka_kapitalova_rezerva.html#01

ano. Česká spořitelna by měla vyřešit problém snižujícího se zisku z úroků, poplatků a provizí, který negativně ovlivňuje její celkový zisk. Pro budoucí zlepšení ekonomické situace bude pro Českou spořitelnu velmi důležité obstát v konkurenčním boji s ostatními velkými bankami. Nicméně finanční stabilita a zdraví České spořitelny jako takové je vhledem k náročným regulatorním požadavkům a kvalitnímu managementu na velmi dobré úrovni.

7. Seznam použité literatury a pramenů

Knižní publikace:

DONELLY, J. H., GIBSON, J. L. a Ivancevic, J. M. *Management.* 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1997. 65 s. ISBN 978-80-7169-422-9.

DOUCHA, R. Finanční analýza podniku: praktické aplikace. Praha: VOX, 1996. 11-12 s. ISBN 80-902111-2-7.

GRÜNWALD, R. a Holečková, J. *Finanční analýza a plánování podniku. 3. Vydání.* Praha: Oeconomica, 2006. 27-32; 33; 46; 47; 50; 53; 55; 78 s. ISBN 80-245-1108-8.

HIGGINS, R. C. *Analýza pro finanční management. 1.* vydání. Praha: Grada, 1997. 17-24 s. ISBN80-7169-404-5.

KOTELR, P. a kol. *Moderní marketing.* 4. evropské vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 154 s. ISBN 978-80-247-1545-2.

MAŘÍK, M. *Finanční analýza a plánování v obchodních podnicích.* 2. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996. 16 s. ISBN 80-7079-487-9.

POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů.* 1. vydání. Praha: Ekopress, 1995. 86-90 s. ISBN 901-991-0-0.

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza.* 4., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 22; 31; 41-46 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku* 2. Vydání. Brno: ComputerPress, 2011. 3; 7; 81 s. ISBN 978-80-251-3386-6.

TICHÁ, I. a HRON, J. *Strategické řízení.* 1 vydání. Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2014. 79-84 s. ISBN 978-80-213-0922-7.

VOCHOZKA, M. *Metody komplexního hodnocení podniku.* 1. Vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 21 s. ISBN 978-80-247-3647-1.

ZIEGLER, K. a ŽALMA, L. a kolektiv. *Finanční řízení bank.* 1. vydání. Praha: Bankovní institut, 1997. 35; 165 s. ISBN 80-902243-1-8.

Oficiální dokument

Česko. Vyhláška 501/2002 Sb. ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi.

Česko. Opatření č. 193/1998 Sb. České národní banky ze dne 9. července 1998, kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby opravných položek k těmto pohledávkám.

Česko. Vyhláška č. 123/2007 Sb. o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry ve znění vyhlášky č.282/2008 Sb., vyhlášky č. 380/2010 Sb., vyhlášky č. 89/2011 Sb. a vyhlášky č. 187/2012 Sb.

Výroční zprávy:

Česká spořitelna, a. s. 2010. *Výroční zpráva za rok 2010.* Praha: Česká spořitelna.

Česká spořitelna, a. s. 2011. *Výroční zpráva za rok 2011.* Praha: Česká spořitelna.

Česká spořitelna, a. s. 2012. *Výroční zpráva za rok 2012.* Praha: Česká spořitelna.

Česká spořitelna, a. s. 2013. *Výroční zpráva za rok 2013.* Praha: Česká spořitelna.

Česká spořitelna, a. s. 2014. *Výroční zpráva za rok 2014.* Praha: Česká spořitelna.

Československá obchodní banka, a. s. 2010. *Výroční zpráva za rok 2010*. Praha: Československá obchodní banka.

Československá obchodní banka, a. s. 2011. *Výroční zpráva za rok 2011*. Praha: Československá obchodní banka.

Československá obchodní banka, a. s. 2012. *Výroční zpráva za rok 2012*. Praha: Československá obchodní banka.

Československá obchodní banka, a. s. 2013. *Výroční zpráva za rok 2013*. Praha: Československá obchodní banka.

Československá obchodní banka, a. s. 2014. *Výroční zpráva za rok 2014*. Praha: Československá obchodní banka.

Komerční banka, a. s. 2010. *Výroční zpráva za rok 2010.* Praha: Komerční banka.

Komerční banka, a. s. 2011. *Výroční zpráva za rok 2011.* Praha: Komerční banka.

Komerční banka, a. s. 2012. *Výroční zpráva za rok 2012.* Praha: Komerční banka.

Komerční banka, a. s. 2013. *Výroční zpráva za rok 2013.* Praha: Komerční banka.

Komerční banka, a. s. 2014. *Výroční zpráva za rok 2014.* Praha: Komerční banka.

UniCredit bank, a. s. 2010. *Výroční zpráva za rok 2010.* Praha: UniCredit bank.

UniCredit bank, a. s. 2011. *Výroční zpráva za rok 2011.* Praha: UniCredit bank.

UniCredit bank, a. s. 2012. *Výroční zpráva za rok 2012.* Praha: UniCredit bank.

UniCredit bank, a. s. 2013. *Výroční zpráva za rok 2013.* Praha: UniCredit bank.

UniCredit bank, a. s. 2014. *Výroční zpráva za rok 2014.* Praha: UniCredit bank.

Internetové zdroje:

Bankovní poplatky. *Výnosy z poplatků a provizí se u našich bank snížily* [online].[cit. 2016-2-11]. Dostupné z WWW: http://www.bankovnipoplatky.com/vynosy-z-poplatku-a-provizi-se-u-nasich-bank-opet-snizily-28948

Businessinfo. *Techniky a metody finanční analýzy* [online]. [cit. 2015-8-21]. Dostupné z WWW: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/techniky-a-metodyfinancnianalyzy3384.html

Česká národní banka. *Proticyklická kapitálová rezerva* [online]. [cit. 2015-12-15]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/faq/proticyklicka_kapitalova_rezerva.html-#01

Česká národní banka. *Krytí systémového rizika* [online]. [cit. 2015-9-12]. Dostupné z WWW: http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/makroobezretnostni_politika/oznameni_kryti_system_rizika.html

Česká národní banka. *Obecný slovník. Tier 1* [online]. [cit. 2015-9-20]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovnik/t.html

Česká národní banka. *Sdělení o přístupu České národní banky k implementaci ukazatele krytí likvidity* [online]. [cit. 2015-10-2]. Dostupné z WWW: http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/banky_a_zalozny/sdel

eni_o_pristupu_cnb_k_implementaci_ukazatele_kryti_likvidity.html

Ekonomika.idnes. *Regulace poplatků za platbu kartou* [online]. [cit. 2016-2-10]. Dostupné z WWW: http://ekonomika.idnes.cz/evropsky-parlament-schvalilregulacipoplatkuzaplatbu-kartou-p8w-/eko_euro.aspx?c=A150310_171914_eko_euro_fih

Evropská centrální banka. *Struktura bankovního sektoru dle Evropské centrální banky* [online]. [cit. 2015-12-29]. Dostupné z WWW: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/oth

Er/bankingstructuresreport201410.en.pdf.

MFCR, Ministerstvo financí České republiky. *40. Kolokvium – průzkum prognóz makroekonomického vývoje České republiky 2015-2018* [online]. [cit. 2016-1-5]. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cs/verejnysektor/makroekonomika/makroeko-

nomicka-predikce/2015/40-kolokvium-pruzkum-prognoz-makroekono-23314

Obchodní rejstřík, *výpis o České spořitelně* [online], [cit. 2015-8-10]. Dostupné z WWW: https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrikfirma.vysledky?subjektId=711786&typ=

UPLNY

Obchodní rejstřík, *výpis o Komerční bance*, [online]. [cit. 2015-8-11]. Dostupné z WWW: https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrikfirma.vysledky?subjektId=68415-&typ=platny

Poplatkozrout. *Česká spořitelna bude mít nově 4 tváře a 4 barvy. Kterou tvář nabídne vám?* [online]. [cit. 2016-1-21]. Dostupné z WWW: http://www.poplatkozrout.cz/737-Ceska-sporitelna-bude-mit-nove-4-tvare-i-4-barvy.aspx

8. Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam grafů

Graf 1: Úvěrová expozice České spořitelny 35
Graf 2: Úvěrová expozice Komerční banky 39
Graf 3: Rentabilita průměrných aktiv 41
Graf 4: Rentabilita průměrného vlastního kapitálu 43
Graf 5: Rizikový ukazatel kapitálové přiměřenosti 45
Graf 6: Podíl poskytnutých úvěrů k celkovým vkladům 47
Graf 7: Zisk na jednoho zaměstnance v tis. Kč 49
Graf 8: Náklady na zaměstnance 50
Graf 9: Zisk na akcii 51
Graf 10: Meziroční nárůst bilanční sumy 52
Graf 11: Pohledávky po splatnosti 90 dnů 53
Graf 12: Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech 55
Graf 13: Meziroční vývoj zisku před zdaněním 56
Graf 14: Vývoj změn čistých úrokových výnosů 57
Graf 15: Vývoj čistých výnosů z poplatků a provizí 59
Graf 16: Tempo přírůstků derivátů se zápornou reálnou hodnotou 60
Graf 17: Tempo přírůstků derivátů s kladnou reálnou hodnotou 61
Graf 18: Saldo finančních derivátů v mil. Kč 63
Graf 19: Spider analýza 65

Seznam tabulek

Tabulka 1: Hodnoty ROA a návratnost aktiv 30
Tabulka 2: Banky s povinností tvorby rezervy pro krytí systémového rizika 33
Tabulka 3: Česká spořitelna - základní informace v čase 36
Tabulka 4: Komerční banka - základní informace v čase 38
Tabulka 5: Rentabilita průměrných aktiv 41
Tabulka 6: Rentabilita průměrného vlastního kapitálu 43
Tabulka 7: Likvidní gap České spořitelny 64

Seznam obrázků

Obrázek 2: Podíl úvěrů k vkladům u evropského bankovního sektoru 48

9. Přílohy

Příloha 1:Horizontální analýza rozvahy České spořitelny

Rozvaha	%	%	%	%
Aktiva	2014	2013	2012	2011
1. Pokladní hotovost, vklady u ČNB	-34,39	255,69	-30,04	25,08
2. Pohledávky za bankami	-24,61	2,94	-30,46	-57,41
3. Pohledávky za klienty	-1,56	4,74	2,24	5,93
4. Opravné položky k pohledávkám za klienty	x	-0,69	1,94	-8,67
5. Cenné papíry oceňované reálnou hodnotou do nákladů a výnosů	x	-36,17	10,14	68,72
6. Deriváty s kladnou reálnou hodnotou	-11,67	-17,72	29,89	27,50
7. Realizovatelné cenné papíry	61,93	33,91	223,77	275,46
8. Cenné papíry držené do splatnosti	5,17	-15,99	3,98	37,95
9. Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem	34,53	-6,69	-5,94	1,80
10. Hmotný majetek	-5,19	8,25	-4,23	-5,47
11. Nehmotný majetek	8,08	3,64	7,82	-7,63
12. Pohledávka ze splatné daně z příjmu	x	x	-86,17	x
13 Odložená daňová pohledávka	x	x	43,75	x
14. Ostatní aktiva	-31,20	35,78	-43,88	-35,77
Aktiva celkem	**-1,29**	**5,82**	**3,14**	**1,48**
v mil. Kč				
	%	%	%	%
Pasiva	2014	2013	2012	2011
1. Závazky k bankám	-24,97	53,65	-8,62	8,36
2. Závazky ke klientům	3,30	3,47	4,96	-1,26
3. Finanční závazky v reálné hodnotě	-33,05	-19,39	8,80	36,49
4. Deriváty se zápornou reálnou hodnotou	-14,25	-7,35	20,71	49,23
5. Emitované dluhopisy	-10,43	-16,07	-16,27	-3,34
6. Rezervy	-5,57	14,42	-0,37	3,20
7. Ostatní závazky	-41,79	-16,52	-29,66	12,33
8. Podřízený dluh	x	-7,34	-10,24	-77,44
9. Vlastní kapitál	7,39	9,83	15,92	16,17
Pasiva celkem	**-1,29**	**5,82**	**3,14**	**1,48**

Vlastní zpracování

Příloha 2: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty České spořitelny

Výkaz zisku a ztráty	%	%	%	%
	2014	2013	2012	2011
1. Úrokové a podobné výnosy	x	-6,37	-7,1	2,36
2. Úrokové a podobné náklady	x	-29,99	-15,02	-4,12
Čistý úrokový výnos	**-9,72**	**-1,48**	**-5,27**	**3,98**
3. Opravné položky na úvěrová rizika	x	-12,589	-33,78	-46,22
Čistý úrokový výnos po opravných položkách na úvěrová rizika	x	0,045	0,69	29,22
4. Výnosy z poplatků a provizí	x	-2,36	0,087	6,43
5. Náklady na poplatky a provize	x	7,12	15,87	27,56
Čisté příjmy z poplatků a provizí	**-5,1**	**-5,07**	**-3,67**	**2,4**
6. Čistý zisk z obchodních operací	-9,68	15,5	110,8	-57,9
7. Náklady na zaměstnance	-4,39	2,71	-0,9	0,36
8. Ostatní správní náklady	10,91	-10,37	-0,03	0,18
9. Odpisy majetku	-0,67	-4,97	-9	-8,26
Všeobecné správní náklady celkem	**2,1**	**-3,77**	**-1,6**	**-0,93**
10. Ostatní provozní výsledek	-79,9	-11,01	-18,71	6,47
Zisk před zdaněním	-8,62	3,36	5,3	27,93
11. Daň z příjmů	-8,05	-0,27	13,29	34,42
Zisk za účetní období náležející akcionářům banky	**-8,75**	**4,23**	**3,56**	**26,59**

Vlastní zpracování

Příloha 3: Horizontální analýza rozvahy Komerční banky

Rozvaha	%	%	%	%
Aktiva	2014	2013	2012	2011
1. Pokladní hotovost, vklady u ČNB	247,31	58,47	70,23	25,04
2. Pohledávky za bankami	-54,67	114,20	-40,65	-13,11
3. Pohledávky za klienty	6,12	6,84	6,31	11,31
4. Opravné položky k pohledávkám za klienty	x	x	x	x
5. Cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti N/V	15,08	-26,56	47,10	2,89
6. Deriváty s kladnou reálnou hodnotou	56,04	-29,94	38,43	58,73
7. Realizovatelné cenné papíry	-63,07	-0,88	9,17	25,81
8. Cenné papíry držené do splatnosti	x	x	x	-80,71
9. Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem	x	5,18	1,39	5,75
10. Hmotný majetek	-1,68	-20,45	0,69	-0,31
11. Nehmotný majetek	-0,77	-3,80	1,36	2,56
12. Pohledávka ze splatné daně z příjmu	x	x	x	x
13. Odložená daňová pohledávka	1,64	x	x	x
14. Ostatní aktiva	x	x	x	x
Aktiva celkem	**11,48**	**12,45**	**4,42**	**8,76**
Pasiva				
1. Závazky k bankám	19,22	2,05	7,48	1,89
2. Závazky ke klientům	8,90	9,61	3,44	6,46
3. Finanční závazky v reálné hodnotě	37,07	-0,20	-18,50	74,87
4. Deriváty se zápornou reálnou hodnotou	20,84	0,04	19,56	32,33
5. Emitované dluhopisy	14,90	1,47	10,11	8,39
6. Rezervy	18,14	0,03	-9,38	2,43
7. Ostatní závazky	x	x	x	x
8. Podřízený dluh	x	x	x	x
9. Vlastní kapitál	14,26	-0,56	20,86	0,02
Pasiva celkem	**11,48**	**12,45**	**4,42**	**8,76**

Vlastní zpracování

Příloha 4: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty Komerční banky

Výkaz zisku a ztráty	%	%	%	%
	2014	2013	2012	2011
1. Úrokové a podobné výnosy	-3,06	-11,50	1,63	3,01
2. Úrokové a podobné náklady	-10,80	-23,44	1,30	4,56
Čistý úrokový výnos	**-0,25**	**6,36**	**-1,02**	**2,08**
3. Opravné položky na úvěrová rizika	x	x	x	x
Čistý úrokový výnos po opravných položkách na úvěrová rizika	x	x	x	x
4. Výnosy z poplatků a provizí	x	x	x	x
5. Náklady na poplatky a provize	x	x	x	x
Čisté příjmy z poplatků a provizí	**-4,53**	**-4,92**	**-1,22**	**-8,24**
6. Čistý zisk z obchodních operací	-26,16	1,01	8,76	-5,73
7. Náklady na zaměstnance	0,32	-0,73	3,57	6,01
8. Ostatní správní náklady	1,27	-5,12	-2,56	-3,58
9. Odpisy majetku	0	0,45	-4,29	9,68
Všeobecné správní náklady celkem	**0,45**	**-2,03**	**0,19**	**2,63**
10. Ostatní provozní výsledek	x	x	x	x
Zisk před zdaněním	-2,48	6,30	56,55	-34,94
11. Daň z příjmů	-2,41	2,05	70,47	-40,01
Zisk za účetní období náležející akcionářům banky	**-2,50**	**7,14**	**54,04**	**-33,93**

Vlastní zpracování

Příloha 5: Horizontální analýza rozvahy bankovního sektoru

Vybrané položky rozvahy	%	%	%	%
Aktiva	2014	2013	2012	2011
1. Pokladní hotovost, vklady u ČNB	57,44	114,84	-15,57	62,69
5. Cenné papíry oceňované reálnou hodnotou do nákladů a výnosů	-31,52	-19,58	29,53	22,90
6. Deriváty s kladnou reálnou hodnotou	27,13	-26,45	35,55	34,83
7. Realizovatelné cenné papíry	-2,33	-15,61	21,46	3,93
Aktiva celkem	**0,55**	**14,11**	**3,26**	**5,31**
Pasiva				
4. Deriváty se zápornou reálnou hodnotou	3,97	-1,44	18,99	40,07
6. Rezervy	-8,30	21,86	-6,35	20,65
9. Vlastní kapitál	9,84	10,11	20,75	47,00
Pasiva celkem	**0,55**	**14,11**	**3,26**	**5,31**

Vlastní zpracování

Příloha 6: Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty bankovního sektoru.

Vybrané položky výkazu zisku a ztráty	2014	2013	2012	2011
	%	%	%	%
Čistý úrokový výnos	**-0,22**	**1,44**	**-2,15**	**2,31**
Čisté příjmy z poplatků a provizí	**-0,71**	**-0,15**	**-2,44**	**-1,03**
Správní náklady celkem	**2,89**	**-0,36**	**2,49**	**2,28**
Zisk před zdaněním	**-3,04**	**1,33**	**35,81**	**-12,23**

Vlastní zpracování